

**YAZINSAL TÜRLER (DÜZYAZI)
ÜNİTESİNDEN SON 6 YILDA KAÇ SORU ÇIKTI?**

SORU MODELİ	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Düzyazı Türleri	-	1	1	2	1	-
Sözlü İletişim Türleri	-	-	1	-	-	1

Çözümlü Soru

1. I. Anı
II. Otobiyografi
III. Sohbet
IV. Mektup
V. Eleştiri

Yukarıda verilenlerden hangileri kişisel hayatı konu alan metinler arasında gösterilemez?

- A) I. ve II.   B) I. ve IV.   C) II. ve III.
D) III. ve V.   E) IV. ve V.

2. I. *Bize Göre*
II. *Avrupa'da Bir Cevelan*
III. *Kırk Yıl*
IV. *Mor Salkımlı Ev*
V. *Ömer'in Çocukluğu*

Yukarıda verilenlerden hangileri anı türünde yazılmış bir eser değildir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

3. **Aşağıdakilerin hangisinde anlatmaya bağlı metinler bir arada verilmiştir?**

- A) Roman - dram - söyleşi
B) Masal - mesnevi - öykü
C) Makale - halk hikâyesi - fabel
D) Orta oyunu - biyografi - masal
E) Öykü - deneme - trajedi

Çözümlü Soru

4. (I) Makale, herhangi bir konuda bilgi vermek, bir gerçeği ortaya koymak, bir tezi kanıtlamak veya bir düşünceyi savunmak amacıyla kaleme alınan ve temel ögesi fikir olan yazılardır. (II) Bu yazılarda açık, anlaşılır, ciddi bir dil kullanılır. (III) Öğretici yazılar oldukları için tutarlı, tarafsız, bilimsel bir üslup kullanılır. (IV) Edebiyat, sanat, sosyal, siyasal, askerlik, din ve ahlâk, sağlık, spor gibi alanlarda başta olmak üzere her konuda yazılabilir. (V) Bu türün edebiyatımızda ilk örnekleri Divan edebiyatında mahallileşme hareketinin etkileriyle 18. yüzyılda verilmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.   E) V.

5. 9 Şubat 1949

Dün akşam genç bir şairin evinde toplandık. Konuklardan biri kitaplıktan çekip çıkardığı bir kütüba daldığı, bir başkası da limonata ve böreklerin verdiği hoşlukla gevşediği sıra, ev sahibi bana, taslak hâlindeki bir şiirini okuyarak şiir üzerindeki düşüncemi sordu. Ben, şiir bitmeden, bir şey söylememeye olanak olmadığını anlattım. O üsteledi ve taslak hâlindeki şiiri değil de içindeki düşünceleri nasıl bulduğumu söylememi istedi. Ben, yeniden, önemli olanın, düşünceler değil de şiir olabileceğini açıkladım. Ama ev sahibi gene, bir önceki sözünde inat edince ben de ona Mallarmé'nin Degas'ya olan yanıtını yineledim: "Şiir, düşüncelerle değil, sözcüklerle yazılır."

Bu parçada aşağıdaki edebî türlerden hangisine örnek verilebilir?

- A) Günlük   B) Fıkra   C) Anı
D) Biyografi   E) Deneme

Metnin bir günde yaşananları sıcağı sıcağına ele aldığına, buna bağlı olarak da o günü belirtmek için metnin başına tarih konulduğuna dikkat ediniz.

Çözümlü Soru

6. Öğretici metinlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Duygu ve düşünceler sade, açık, kısa cümlelerle ifade edilir.
- B) Soyut ve kapalı söyleyişlerden uzak durulur, sözcükler genellikle gerçek anlamında kullanılır.
- C) Okuyanların yeni ve farklı anlamlar çıkarmasına uygun bir anlatım vardır.
- D) Genellikle günlük ve tarihî olaylarla bilimsel gelişmeler ele alınır.
- E) Daha çok, nesnel bir anlatım hâkimdir.

7. Türk edebiyatında ilk makale Tanzimat Dönemi'nde ---- tarafından kaleme alınan *Tercüman-ı Ahval Mukaddimesi* dir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Şemsettin Sami
- B) Namık Kemal
- C) Ziya Paşa
- D) Şinasi
- E) Abdülhak Hamit Tarhan

8. Aşağıdaki yazınsal türlerden hangisi, karşısındakiyle ilişkilendirilemez?

- A) Masal Olay çevresinde oluşan metinler
- B) Meddah Göstermeye bağlı metinler
- C) Gezi yazısı Anlatmaya bağlı metinler
- D) Mülakat Gazete çevresinde gelişen metinler
- E) Şiir Coşku ve heyecanı dile getiren metinler

9. Suriye'de 2011 yılından beri devam eden iç savaş yüzünden, göçen 3.2 milyon Suriyeli Türkiye'nin 81 ilinde yaşıyor ve bunların nüfusu sürekli artıyor. Nüfusun yaklaşık 1 milyonu okul çağındaki çocuklar. Daha önemlisi, geçen altı yıllık süreçte yüz binlerce Suriyeli Türkiye'de çocukluktan yetişkinliğe geçmiş durumda. Yeterli beceri ve vasfa sahip olmadan iş hayatına atılan gençler düşük gelirli işlerde çalışmak zorunda kalıyor. Türkiye, 2014 yılından itibaren Suriyeli çocukları okullandırmak için yoğun programlar uyguluyor. Suriyeli çocuklar, devlet okulu ve Geçici Eğitim Merkezlerinde (GEM) eğitim - öğretim görebiliyor.

Bu parça aşağıdaki edebî türlerden hangisine örnek verilebilir?

- A) Günlük B) Sohbet C) Fıkra
D) Deneme E) Eleştiri

10. ---- deneme türünün kurucusu olarak kabul edilir. En önemli eseri *Denemeler*'de, insanı, özellikle de kendini büyük bir açık sözlülükle inceler. Eserde "yaşamak ve çalışmak, ruh ve beden, dostluk, ün, mutluluk, hüzün, korku, sevinç, elem, kendine acındırmak, yaşamak sanatı, bilgi ve inanç" gibi son derece önemli günlük yaşam konularına değinilmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Moliere B) Racine C) Bacon
D) Shakespeare E) Montaigne

11. Herhangi bir konu üzerinde sanat, edebiyat, spor, siyaset, bilim gibi alanlarda tanınmış kişilerle sorulu-cevaplı yapılan görüşme ve konuşmalara ne ad verilir?

- A) Deneme B) Sohbet C) Mülakat
D) Günlük E) Söylev

1-D 2-A 3-B 4-E 5-A 6-C 7-D 8-C 9-C 10-E 11-C

Çözümlü Soru

1. Fıkıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Günöbirlik gelişmeleri ele alan, kalıcı niteliği olmayan yazılardır.
- B) Ele alınan düşünceleri kanıtlaya amacı güdülmöz.
- C) Okuru etkileyerek fikirlerini değiştirme, bir düşünceye yönlendirme amaçlanır.
- D) Gazetenin gelişimine paralel bir gelişim göstermiştir.
- E) Genellikle kısa cümleler ve akıcı bir dil tercih edilir.

2. FATİN — (Gezinirken) İstemiyorum, kimseyi istemiyorum. Senin arkadaşların da bir daha buraya gelmesinler. (Orhan'ın odasını göstererek) Bu kapı da körletilecek, kullanılmayacak.

ORHAN — (Kaşlarını çatarak) Oda kapısı mı? Sebep?

FATİN — Öyle istiyorum. Antredeki kapı açılacak.

ORHAN — Demek yarı yarıya beni evden atıyorsunuz?

FATİN — (Yukarıyı işaretley) Senin onlardan ne farkın var? Sen de bu evde bir pansiyoner gibi oturuyor musun? Senin odan aileden ayrı bir yer. Sabahtan akşama kadar radyoyu aç. Dans et. Arkadaşlarının biri gelsin, biri gitsin. Yukarıdakiler ne yaparsa sen de onu yap. Yalnız beni rahat bırak. (Gezinir.)

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir olay örgüsüne sahiptir.
- B) Tanrısal bakış açılı anlatıcı kullanılmıştır.
- C) Göstermeye bağlı edebî metin örneğidir.
- D) Bazı jest ve mimikler ayrıca içinde verilmiştir.
- E) Söyleşmeye bağlı anlatımdan yararlanılmıştır.

Çözümlü Soru

3. • Yazarın özgürce seçtiği herhangi bir konu üzerinde kesin yargılara varmadan, kişisel görüş ve düşüncelerini serbestçe anlattığı yazılardır.
- Yazar, yazısını kendisiyle konuşuyormuş gibi kaleme alır; dolayısıyla kişiselliğin en fazla öne çıktığı yazınsal türlerden biridir.
- Yazarın öne sürdüğü düşüncelerini ya da savını kanıtlaya gibi bir kaygısı yoktur.

Bazı özellikleri verilen yazınsal tür, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Söylev
- B) Eleştiri
- C) Fıkra
- D) Makale
- E) Deneme

4. Mustafa Reşit Paşa 13 Mart 1800 tarihinde İstanbul'da doğdu. Babası, II. Bayezid Evkafı ruznâmecisi Mustafa Efendi'dir. Düzenli bir eğitim görmemiş, okuma yazmayı babasından öğrenmişti. Daha sonra medrese derslerine devam ettiyse de babasının 1810 yılında ölmesi üzerine öğrenimini tamamlayamadı. Eniştesi İspartalı Seyyit Ali Paşa'nın koruması altında büyüdü ve bir süre sonra onun mühürdarlığına atanarak, ilk memuriyetine başlamış oldu.

Bu parça aşağıdaki edebî türlerden hangisine örnek verilebilir?

- A) Anı
- B) Söyleşi
- C) Fıkra
- D) Biyografi
- E) Otobiyografi

5. Bilim, sanat, teknoloji gibi alanlarda uzman kişilerin belli bir konuya açıklık getirmek amacıyla topluluk karşısında yaptıkları planlı konuşmalar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sempozyum
- B) Söyleşi
- C) Panel
- D) Açık oturum
- E) Konferans

6. Fosil yakıtların sonsuz kaynak olmadığını ve çevreye verdiği zararları düşünecek olursak alternatif temiz yakıt kaynaklarına yönelmemiz gerektiğinin önemini görürüz. Temiz yakıt kaynaklarından birisi tatlı sorgum bitkisidir. Çok farklı türleri bulunan tatlı sorgum, Türkiye'nin iklim koşullarına uygun olan yıllık bir bitkidir. İçerdiği zengin karbohidrat sayesinde etil alkol üretiminde kullanılmaktadır. Etil alkol ise benzine alternatif olması düşünülen bir biyoyakıttır.

Bu parça aşağıdaki edebî türlerden hangisine örnek verilebilir?

- A) Deneme B) Makale C) Günlük
D) Gezi yazısı E) Anı

Parçada "karbonhidrat, etil alkol, biyoyakıt" gibi terimlere yer verildiğine ve ciddi bir anlatım kullanıldığına dikkat ediniz.

7. (I) Bir bilginin gazete, dergi gibi yayın organlarıyla ya da radyo, televizyon, internet gibi iletişim araçlarıyla topluma sunulmak üzere yazılı metin hâline getirilmesine haber yazısı denir. (II) Bu yazılarda belli bir zamanda ve yerde olmuş olaylar merakı giderecek düzeyde ayrıntılı ve anlaşılır bir dille aktarılır. (III) Bu yazılarda toplumun büyük bir kısmını ilgilendiren güncel gelişmeler ele alınır. (IV) Olaylar aktarılırken yazıyı hazırlayan kişi kendi görüş ve yorumlarını da ekleyerek anlatımı renklendirir. (V) Genellikle tersine dönmüş piramit tekniği kullanılarak haberin giriş bölümünde olay birkaç cümle ile özetlenir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

8. **Aşağıdakilerden hangisi bir trajedi yazarı değildir?**

- A) Aiskhylos B) Corneille C) Sophokles
D) Moliere E) Racine

9. Bu metinlerde dilin anlam, ses ve ritim öğelerini belli düzen içinde kullanarak bir olay ya da duygusal ve düşünsel bir deneyim yoğunlaşmış ve sıradanlıktan uzaklaşmış bir biçimde ifade edilir. Bu metinler, insanın değişen duygu, özlem ve hayallerini kendine özgü bir dille ifade eder. Dili daha canlı, daha güzel ve daha etkili hâle getirerek ona bir üst kimlik kazandırır.

Bu parçada sözü edilen metin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilimsel metinler
B) Göstermeye bağlı metinler
C) Gazete çevresinde gelişen metinler
D) Anlatmaya bağlı metinler
E) Coşku ve heyecanı dile getiren metinler

10.

Ankara, 27 Ocak 1944

Kardeşim Kaplan,

Bir yiğın can sıkıntısı, üzüntü ve yorucu iş arasında mektubuna cevap veremedim. O bir tarafa, o güzel makalene de vaktinde teşekkür etmek lazımdı. Fakat daha iyisi tebrik etmeliyim. Çünkü hakikaten güzel makaleydi. Artık birinci sınıf bir muharrir olduğuna hiç şüphe etmiyorum. Sana çok bağlı olduğum için bundan mesudum. Orhan Seyfi biraderimiz, daha doğrusu Yusuf Ziya Bey'in biraderi, *Raks* manzumesi için yaptığı latif tenkitten sonra, bu sefer de senin yazdığına cevap vermiş. Ben okumadım. Yine kafiyelere çatıyormuş. Tabii görüşlerimiz ayrı.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birinci kişili anlatıcıyla şekillendirilmiştir.
B) Kişisel düşüncelere ve yoruma yer verilmiştir.
C) Resmî bir mektuptan alınmıştır.
D) Samimi, doğal bir anlatım kullanılmıştır.
E) Kurallı, kısa cümleler kullanılmıştır.

1-C 2-B 3-E 4-D 5-E 6-B 7-D 8-D 9-E 10-C

Çözümlü Soru

1. I. Gazetenin ortaya çıkıp gelişmesine bağlı olarak gelişim göstermiştir.
- II. Okurla sohbet ediyormuş gibi samimi bir üslupla yazılır.
- III. Ağırlıklı olarak kanıtlayıcı anlatımdan yararlanır.
- IV. Şevket Rado, *Eşref Saat* adlı eseriyle bu türün edebiyatımızda güzel örneklerini vermiştir.
- V. Nesnel, yansız bir tutum sergilenmeye özen gösterilir.

Sohbet (söyleşi) yazı türüyle ilgili olarak yukarıda verilenlerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) Yalnız III
D) III ve V   E) Yalnız V

2. Yazarın, öykülerini topladığı kitabı *Kuşku ve Korku*, iki ayrı bölümden oluşuyor. Kitabın birinci bölümünde yazarın modern kısa öykü tarzında yazdığı metinler yer alıyor. Kitabın ikinci bölümü, "uzun hikâye" türünü andırıyor. Eserde yaşamöyküsel öğelere yoğun olarak yer veriliyor. Yazar "özkurmaca" denen tarzda, kendi yaşamından gözlem ve izlenimlerini, duygulanmalarını, ruhsal çelişkilerini yansıtıyor. İç dünyasını başarıyla yazınsal metinlere dönüştüren yazar, hayatı edebiyata dönüştürme uğraşında kurmacadan çok gerçeklere yönelen, yaşantılarını dillendirmeyi ve tanıklıklarını yazınsal metne örgülemeyi yeğleyen usta yazarlarımızdan biri.

Bu parça aşağıdaki edebî türlerden hangisine örnek verilebilir?

- A) Deneme   B) Eleştiri   C) Fıkra
D) Mülakat   E) Anı

Bu soruyu çözerken eleştirinin sadece olumsuz biçimde yapılmadığına, eserin ya da yazarın olumlu yönlerine de değinildiğine dikkat edelim.

Çözümlü Soru

3. • Kişi, eşya, eser ya da bir yerle ilgili olarak yapılan incelemelerin, fotoğraf ve videolarla süslenerek oluşturulduğu yazılardır.
- Gazeteye birlikte ortaya çıkan; gazete, dergi ve internet sitelerinde yaygın olarak kullanılan bir türdür.
- Edebiyatımızda bu türün en güzel örneklerini Yaşar Kemal vermiştir.

Bazı özellikleri verilen yazınsal tür, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Söyleşi   B) Makale   C) Fıkra
D) Röportaj   E) Deneme

4. İki dakika geçmeden odanın sedef kakmalı, ceviz kapısından pala bıyıklı, iri, levent, şen bir adam girdi. İnce siyah kaşlarının altında iri gözleri parlıyordu. Belindeki silahlık boştu. Bütün kullarının etek öpmesine, secdesine alışan sadrazam, bir an eteğine kapanılmasını bekledi. Oturduğu mor çuha kaplı sedirin hep öpülen ağır sırma saçığındaki yumağı, altından, içi boş küçük bir kafa gibi şaşkın duruyordu. Sadrazam söyleyecek bir şey bulamadı. Böyle göğsü ileride, kabarık, başı yukarı kalkık bir adamı ömründe ilk defa görüyordu. Kubbe vezirleri bile huzurunda iki büklüm dururlardı.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İç monolog tekniğinden yararlanılmıştır.
- B) Hakim (ilahi) bakış açılı anlatıcı vardır.
- C) Anlatımda mantıklı bir sıralama takip edilmiştir.
- D) Öyküleyici ve betimleyici anlatımlardan yararlanılmıştır.
- E) Bir olay hikâyesinden alınmıştır.

5. İlçeyi gezmeye Eski Kent'ten başlıyoruz. Limanın arkasındaki sarp bir yarımada'nın üzerine yükselen Alanya Kalesi, denizden yaklaşık 250 metrelik yüksekliğiyle bir kartal yuvasını çağırıştırıyor. 6,5 kilometrelik surlarla çevrelenen kalenin en etkileyici parçalarından biri olan Kızıl Kule tam 33 metre yüksekliğinde. Kulenin sol ucunda, beş gözlü bir köprüyü andıran taş yapı, günümüze kalan tek Selçuklu tersanesi. Kalenin içi ise bir açık hava müzesi gibi. Selçuklu'dan Roma ve Osmanlı'ya onlarca yapı yan yana. Yeni Şehir ise kalenin bulunduğu yarımada'nın her iki yönüne yayılmış.

Bu parçada aşağıdaki yazı türlerinden hangisine ait özellikler ağır basmaktadır?

- A) Mülakat   B) Deneme   C) Anı
D) Gezi yazısı   E) Günlük

6. Sinirli adımlarla dolaşmaya başladı. Saat yediyi geçiyor. O kadar tembüh ettim ona ben, eve erken gel diye. Ne işi var müdüriyette Feriha ile? Pasaport mu çıkarıyor? Paris'e mi kaçacak? Babası Mersin'de. Fırsat bu fırsat. Yapar mı yapar. Turgut onları görmüş, onlar görmemişler. Koridorda bekliyorlarmış. Bir kere o Feriha ile hâlâ konuşması, müdüriyetlere gitmesi filan kâfi. Tepeme kan çıkıyor. Selmin de altüst etti asabımı. Az daha selam vermeden geçecekti. Ne bakıştı o. Zehir doluydu gözleri. Lütfen konuştu benimle. Fakat hakkı var. Biz yüzüne bakılacak insanlar değiliz.

- I. Olay çevresinde gelişen bir metinden alınmıştır.
II. Bir şeyi açıklamak, bir düşünceyi aktarmak için kaleme alınmıştır.
III. Gözlemci (müşahit) bakış açısıyla oluşturulmuştur.
IV. Dilin sanatsal işlevinden yararlanılmıştır.
V. İç monolog tekniğinden yararlanılmıştır.

Bu parçayla ilgili olarak yukarıdakilerden hangileri söylenemez?

- A) I ve II   B) I ve V   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

7. Günün birinde aslan
Biraz çıkayım derken ormandan,
Düşmüş bir tuzağa,
Ağlar içinde kalmış;
Kükremiş durmuş boşuna;
Bereket fare usta yetişmiş imdada;
Bu iş kükremekle değil,
Kemirmekle olur demiş.
Başlamış incecik dişlerini işletmeye
Gelmiş ipin hakkından kıtır kıtır.
Bir ilmik kopunca ağdan hayır mı kalır?
Sabır, biraz da zaman
Güçten, öfkeden daha yaman.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olay çevresinde gelişen bir metindir.
B) Evrensel bir tema ele alınmıştır.
C) Birinci kişili anlatımla oluşturulmuştur.
D) Didaktik nitelikler taşır.
E) Bir fablın çözüm ve öğüt bölümlerini içerir.

8. İtalyan yazar Boccaccio'nun yazdığı *Decameron*
I II
adlı eser dünyada ilk öykü örneğini kabul edilir.
Guy de Maupassant 19. yüzyılda durum öyküsü
III IV
olarak adlandırılan öykü türünü geliştirmiştir ve yaygınlaştırmıştır. Ömer Seyfettin Türk edebiyatında
V
bu tür öykülerin en güzel örneklerini vermiştir.

Bu parçada altı çizili bölümlerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.   E) V.

9. Aşağıdakilerden hangisi gazete çevresinde gelişen metinlerden biri değildir?

- A) Biyografi   B) Makale   C) Fıkra
D) Deneme   E) Röportaj

1-D 2-B 3-D 4-A 5-D 6-C 7-C 8-D 9-A

Çözümlü Soru

1. Anı türüyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Anlatım, birinci kişinin ağzından yapılır.
- B) Öyküleyici ve betimleyici anlatımlardan yararlanır.
- C) Bilgi ve belgelerden yararlanılarak anlatılanları kanıtlama amacı güdülür.
- D) Bilgi verme, öğretici olma amaçlanır.
- E) Dönemlerinde yaşanan gelişmeleri aydınlatması yönünden belge niteliği taşıyabilir.

2. I. Dram
II. Pantomim
III. Trajedi
IV. Meddah
V. Opera
VI. Orta oyunu

Yukarıda verilenlerden hangileri ilk defa Batı edebiyatında ortaya çıkan tiyatro türlerinden biri değildir?

- A) I ve II
- B) I ve VI
- C) II ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve VI

3. Aşağıdakilerden hangisi röportaja ilgili bir özellik değildir?

- A) Ses, fotoğraf, video gibi belgelere yer verme
- B) Dilin, göndergesel işlevinden yararlanma
- C) Açık ve yalın bir dil kullanma
- D) Öyküleme, betimleme gibi tekniklere başvurma
- E) Yorum ve değerlendirmelerden uzak durma

Çözümlü Soru

4. Biyografiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kişisel yorum ve değerlendirmelere yer verilmeden tarafsız bir tutum izlenir.
- B) Birinci kişili anlatımla oluşturulur.
- C) Duru, akıcı ve yalın bir dil tercih edilir.
- D) Anlatımda genellikle kronolojik bir sıra takip edilir.
- E) Dil, daha çok göndergesel işlevde kullanılır.

5. Bir görüş ve karşı görüş üzerine kurulmuş olan bir konunun daha önce belirlenmiş bir jüri karşısında iki farklı grup tarafından tartışılmasına ---- denir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) forum
- B) söylev
- C) panel
- D) münazara
- E) sempozyum

6. Unutmayalım ki biz insanların hayvanlardan bir farkımız konuşmaksa öteki farkımız da gülmektir. Hiç siz ömrünüzde gülen, kahkahalar savuran bir hayvan gördünüz mü? Zavallılar kim bilir ne kadar gülmek istiyorlardır! Hatta insan kardeşlerinin öyle bazı tuhafıkları vardır ki onların karşısında herhâlde kahkahalarla gülmek için can atıyorlardır. Ama, ne hikmetse, yüzleri gülmeye elverişli bir şekilde yaratılmamıştır. Kendilerini ne kadar zorlasalar gülemezler. Hâlbuki insanlar, çok şükür, gülebiliyorlar. Bu imkânı niçin kullanmamalı?

Bu parçada aşağıdaki yazı türlerinden hangisine ait özellikler ağır basmaktadır?

- A) Sohbet
- B) Eleştiri
- C) Fıkra
- D) Biyografi
- E) Anı

7. Durum öyküsüyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Serim, düğüm, çözüm planına uyulur.
- B) Bu tarzın dünya edebiyatında ilk temsilcisi Anton Çehov olduğu için bu türe "Çehov Tarzı Hikâye" de denir.
- C) Kişiler doğal ortamlarına uygun olarak ele alınır.
- D) Türk edebiyatında Memduh Şevket Esendal ve Sait Faik Abasıyanık en önemli temsilcileri arasındadır.
- E) Olayların ve durumların akışı okuyucunun hayal gücüne bırakılır.

8. Şakaklarından soğuk terler akmaya başlar. Mendiliyle yüzünü siler. Sabah olmaktadır, ayağa kalkar uyuyamamaktadır. Otelin kapısından çıkar, tramvaya biner ve yalisına gelir. Kapıyı hizmetçi kız açar. Grazia ve Premo evde yoklardır. İki yol sandığı dikkatini çeker. Grazia'nın yolculuğu düşündüğünü anlar. İlk defa görüymüşçasına duvarlara, perdelere, eşyalara bakar. Türk hayatına Türk ruhuna ait bir gölge bir çizgi yoktur, birden Bursa'daki çocukluğunun geçtiği baba evini hatırlar.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisi kullanılmıştır?

- A) Özetleme
- B) Diyalog
- C) Anlatma
- D) Gösterme
- E) Monolog

Karşılaştırma

Özetleme ile anlatma tekniklerini karıştırmamak gerekir. Özetlemede ayrıntıya girilmez, genel olarak yaşanmış olaylar kısaca özetlenir. Anlatmada ise bir akış içinde anlatıcının bakış açısıyla olaylar anlatılır.

9. Belirli bir konuda, bir görüşü, bir düşünceyi savunmak ve kanıtlamak için yazılan gazete yazıları aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Makale
- B) Deneme
- C) Eleştiri
- D) Fıkra
- E) Biyografi

10. Bu kitapta size asla bir şey kanıtlama iddiam yoktur. Elimden geldiğince size beni anlattım. Bana hak vermenizi ya da yargılamanızı istemiyorum.

Bu parçada sözü edilen kitabın türü, aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Makale
- B) Fıkra
- C) Eleştiri
- D) Biyografi
- E) Deneme

11. Tiyatro sahnesinde, sanatçıların bütün el, kol ve beden hareketlerine ---- denirken duygu ve düşünceleri yüz ifadeleri ile yansıtma işine ---- denir.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) suflör - dublör
- B) jest - mimik
- C) diyalog - monolog
- D) rol - replik
- E) mizansen - figüran

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı vardır?

- A) Komedilerde kahramanlar, toplumun her kesiminden olabilir.
- B) Opera, operet, bale, vodvil gibi tiyatro türlerinde müzikten yararlanılır.
- C) Dramda öldürme, yaralama gibi olaylar sahnede canlandırılmaz.
- D) Tiyatroda olaylar, yaşandığı zamana ve çevreye uygun bir dekor ile sahnede gösterilir.
- E) Tiyatro oyuncularının, konuya bağlı fakat metne bağlı kalmadan, içinden geldiği gibi konuşması ve davranmasına doğaçlama denir.

1-C 2-E 3-E 4-B 5-D 6-A 7-A 8-C 9-A 10-E 11-B 12-C

Çözümlü Soru

1. (I) Mektup, tarihi yazının icadına kadar uzanan en eski edebiyat türlerinden biridir. (II) Mısır, Hitit ve Yunan medeniyeti gibi çok eski medeniyetlerde mektup örneklerine rastlanmaktadır. (III) Divan edebiyatında da nesir hâlindeki yazıların bir araya toplanmasından meydana gelen "münşeât" adlı eserlerde mektup örneklerine rastgelmek mümkündür. (IV) Özellikle Fuzuli'nin hiciv tarzında kaleme aldığı *Harnâme* adlı eseri edebiyatımızda önemli bir mektup örneğidir. (V) Tanzimat Dönemi'nde ise Namık Kemal'in *Hususî Mektuplar*, Abdülhak Hâmit Tarhan'ın *Mektuplar* adlı eserlerinde Batılı anlamda mektup örneklerini görmek mümkündür.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. Türk edebiyatında ilk eleştiri örneği Tanzimat Dönemi'nde Namık Kemal tarafından kaleme alınan Takdir-i Elhan adlı eserdir. Bu eser, Ziya Paşa'nın bir şiir antolojisindeki fikirlerine karşı yazılmıştır.

Bu parçada altı çizili bölümlerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. Bir sanat ya da düşünce eserini tanıtırken zayıf ve güçlü yönlerini belirtme, yazarın gerçek değerini yansıtmaya amacıyla yazılan yazılara ne ad verilir?

- A) Makale B) Fıkra C) Eleştiri
D) Günlük E) Biyografi

Çözümlü Soru

4. I. Genellikle tartışmacı anlatımdan yararlanır.
II. Gözlem ve izlenimlerle ilgili yorumlara yer verilir.
III. Bilgi verme, tanıtmaya, öğretme gibi amaçlar doğrultusunda yazılır.
IV. Anlatılanlar tümüyle gerçeğe dayanır; hayal ürünü, kurgusal olaylara yer verilmez.

Gezi yazılarıyla ilgili olarak yukarıda verilenlerden hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve IV
D) Yalnız III E) Yalnız IV

5. I. Yoğun olarak dil ve anlatım kaygısı vardır.
II. Yazarın okuyucuya sunmak istediklerine bağlı olarak sözcüklere yeni anlamlar yüklenebilir.
III. Dil, daha çok, sanatsal ve heyecana bağlı işlevlerde kullanılır.
IV. Bilgi verme, açıklama, haber verme, ikna etme gibi amaçlar doğrultusunda kaleme alınır.
V. Okurun düşünceye hitap edilir, dolayısıyla yorumuna açık bir yön barındırır.

Sanatsal (edebî) metinlerle ilgili olarak yukarıda verilenlerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) Yalnız II C) II ve III
D) Yalnız IV E) IV ve V

Sanatsal metinlerde adından da anlaşılacağı üzere sanatsal kaygıların ön planda olduğuna, dil ve anlatımın da buna göre şekillendiğine dikkat ediniz.

6. Aşağıdaki parçalardan hangisi kahraman anlatıcının bakış açısıyla yazılmıştır?

- A) İki bin kişilik muhasara ordusunun çadırları, kaleye giden geniş yolun sağındaki büyük dişbudak ağaçlarının etrafına kurulmuştu. Yerlere kazıklanmış kır atlar, yabancı kokular duyuyor gibi, sık sık başlarını kaldırarak kişniyorlar, tırnaklarıyla kazmaya çalıştıkları toprakların nemli çimenlerini otluyorlardı.
- B) Gümüş gibi parlayan bu güzel kaşağının dişlerine baktım. Çok keskin, çok sivriydi. Biraz köreltmek için duvarın taşlarına sürtmeye başladım. Dişleri bozulunca yeniden denedim. Gene atların hiçbiri durmuyordu. Kızdım. Öfkemi sanki kaşağıdan çıkarmak istedim.
- C) Çiroz Ahmet, yeşil boyalı türbenin penceresine sokuldu. Kör bir kandilin hafifçe aydınlattığı sandukaya baktı. Baş ucunda iki büyük şamdan duruyordu. Sandukanın iki tarafında iki seccade yayılı idi.
- D) Sermet Bey, gözüyle gördüğüne, kulağıyla işittiğine inananlardan değildi. Eliyle sıkı sıkıya tutup hissetmeyince bir şeyin varlığına hükmetmezdi, gözle kulak onca birer yalan kovuyordu. Yalanla hep bize bu dört kapıdan girerdi.
- E) İhtiyarın çevresindeki askerler birbirine karıştı. Bir çığıktır koptu. "Bey'e haber verin!... Bey'e haber verin!" diye bağıriyorlardı. İhtiyarın kollarına girdiler. Kuş gibi deniz kenarına uçurdular. Bir sandala koydular.

Kahraman anlatıcının bakış açısıyla oluşturulan metinlerde yüklemelerin 1. tekil veya 1. çoğul kipiyle çekimlendiğine dikkat ediniz

7. Aşağıdakilerden hangisi fıkra ve haber yazılarının ortak bir özelliği değildir?

- A) Güncel gelişmelere yer verme
- B) Açıklayıcı anlatımdan yararlanma
- C) Herkesin anlayacağı yalın bir dil kullanma
- D) Yansız, nesnel bir tutum içinde olma
- E) Gazete, dergi ve internet ortamında yayımlanma

8. I. Birinci kişili anlatımdan yararlanma
II. Yaşanmış olayları anlatma
III. Dili daha çok, dil ötesi işleviyle kullanma
IV. Olayları günü gününe, tarih atarak aktarma
V. Edebiyatımızda ilk örneklerini Tanzimat Dönemi'nde verme

Yukarıda verilenlerden hangileri anı ve günlükte ortaktır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

9. ---- yazılarında, fıkradan farklı olarak karşılıklı konuşma üslubu vardır. Yazar, karşısında biri varmış gibi sorular sorar, cevaplar verir. Fıkralarda yazar serbest bir anlatımla düşüncelerini okuyucuya benimsetmeye çalışır. Bu yazı türünün dışa dönük bir yapısının olması da onun fıkradan ayrılan yönlerindedir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Sohbet   B) Deneme   C) Eleştiri
D) Mülakat   E) Mektup

10. Aşağıdaki açıklamalardan hangisi ayraç içindeki yazınsal türle ilişkilendirilemez?

- A) Yazar içten bir anlatımla karşısında biri varmış gibi sorular sorup cevaplar verir. (Sohbet)
- B) Geçmişte yaşanmış olaylar, birinci kişinin ağzından aktarılır. (Anı)
- C) Öznel bir tutumla değerlendirme ve yorumlara yer verilir. (Biyografi)
- D) Millî ve dini motiflere yer verilmez. (Masal)
- E) Olay çevresinde gelişen metinlerden biridir. (Öykü)

1-D 2-D 3-C 4-A 5-D 6-B 7-D 8-A 9-A 10-C

Çözümlü Soru

1. Aşağıdakilerden hangisi masalın özellikleri arasında gösterilemez?

- A) Olağanüstü özellikler barındırma
- B) Yalın ve akıcı bir dil kullanma
- C) Eğitici, öğretici nitelikler taşıma
- D) Olay örgüsüne sahip olma
- E) Toplumların ulusal kimliğini yansıtırma

2. Gazetenin yaygınlaşmasıyla birlikte edebiyatımızda birçok yazar makale örnekleri vermiştir. Örneğin ---- tarafından kaleme alınan ----, edebiyatımız için önemli bir makedir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilemez?

- A) Hüseyin Cahit Yalçın - *Edebiyat ve Hukuk*
- B) Ahmet Rasim - *Şehir Mektupları*
- C) Ziya Paşa - *Şiir ve İnşa*
- D) Ömer Seyfettin - *Yeni Lisan*
- E) Namık Kemal - *Lisan-ı Osmanînin Edebiyatı Hakkında Bazı Mülâhazâtı Şâmilidir*

3. Bir kişinin kendi yaşamından önemli kesitleri ve ilginç olayları ayrıntılı bir şekilde anlattığı yazıdır. Yazar, doğumundan itibaren eserini yazdığı ana kadar yaşadıklarından anlatmaya değer olanları yazıya geçirir. Bu tür yazılar birinci kişili anlatıcıyla oluşturulduğundan öznel bir anlayışla kaleme alınsa da gerçekler göz ardı edilmemelidir.

Bu parçada sözü edilen edebî tür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mektup
- B) Günlük
- C) Deneme
- D) Biyografi
- E) Otobiyografi

Çözümlü Soru

4. Fabllarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öğretici bir amaç güdülerek sonunda ders verme amaçlanır.
- B) Olayın geçtiği mekân ve zaman ayrıntılı olarak anlatılır.
- C) Teşhis ve intak sanatlarından yararlanır.
- D) Genellikle manzum olarak kaleme alınır.
- E) Kahramanları daha çok, hayvanlar başta olmak üzere insan dışı varlıklardır.

5. Divan edebiyatında şairlerin ve önemli kişilerin hayatlarını anlatan ve eserlerinden örnekler veren düzyazı türündeki eserlere ---- denirdi. Bu tür eserler günümüzdeki biyografi ve antolojilerin karşılığı olarak görülebilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) surname
- B) tezkire
- C) münşeat
- D) salname
- E) ferman

6. Kahramanın psikolojisini, aklından geçenleri aktarmak için kullanılan bu teknik, okuyucuyu, kahramanın iç dünyasıyla karşı karşıya getiren bir yöntemdir. Yöntemin uygulandığı bölümlerde yazarın varlığı ortadan kalkar; muhtemel yorum ve açıklamalar okuyucuya bırakılır. Kişi karşısında biri varmış gibi konuşur, bu nedenle dil konuşma diline yakındır ve konuşmalar dil bilgisi kurallarına uygun olarak gerçekleşir. Bu yöntemin uygulandığı bölümlerde yazar aradan çekildiği için, anlatım yeni bir boyut kazanmakta, gerçeklik, doğal bir akışla kendini göstermektedir.

Bu parçada sözü edilen anlatım yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anlatma
- B) Özetleme
- C) Öyküleme
- D) İç monolog
- E) Diyalog

7. I. Sade, açık ve anlaşılır bir dil tercih edilir.
II. Sürpriz ve şaşırtıcı sorularla görüşme yapılan kişi okurun beklentileri doğrultusunda yönlendirilmeye çalışılır.
III. Görüşme yapılan kişinin özelliklerine bağlı olarak belge niteliği taşıyabilir.
IV. Söyleşmeye bağlı anlatımdan yararlanır.
V. Görüşmeye katılan kişi ya da kişilerin duygu ve düşünceleri olduğu gibi yazıya geçirilir.

Mülakatla ilgili olarak yukarıda verilenlerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) Yalnız II   C) II ve III
D) IV ve V   E) Yalnız V

8. I. Çarpıcı, dikkat çeken, heyecan yaratan, etkileyici haber.
II. Gazetelerin ilk sayfasına iri puntolarla konulan başlık.
III. Haber toplama, yayma ve üyelerine dağıtma işiyle uğraşan kuruluş.
IV. Şişirme, uydurma haber.

Yukarıda haber yazılarıyla ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisinin açıklamasına yer verilmemiştir?

- A) Manşet   B) Ajans   C) Tekzip
D) Sansasyonel   E) Asparagas

9. Panel sonunda dinleyiciler, konuşmacılara sorular sorabilir. Bu sorularla tartışma, konuşmacılardan dinleyicilere geçer. İşte tartışmanın dinleyicilere de geçtiği bu tür tartışmalara ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) forum   B) söylev   C) münazara
D) sempozyum   E) konferans

10. Bugün sevdiğim şeye yarın üzülebilirim. İçimde durmadan değişen, ele avuca sığmayan bir sürü duygu... Kara kara düşünceler, derken bir öfke; ağlamaklı bir hâldeyken birdenbire taşkın bir sevinç... Kitapları karıştırırken bakarım, dün içinde türlü güzellikler bulduğum, oldukça coştüğüm bir yer bugün bir şey demez olmuş bana. Eviririm, çeviririm, orasını burasını okurum, nafile. O sayfalar boşalmış, yabancılaşmıştır artık benim için. Kendi yazılarımda bile her zaman, ilk duyduğum düşündüğüm şeyleri bulamam.

Bu parça aşağıdaki edebî türlerden hangisine örnek verilebilir?

- A) Deneme   B) Makale   C) Fıkra
D) Röportaj   E) Mektup

Parçada anlatıcının, anlattıklarına kendi bakış açısıyla yaklaştığına, fazlasıyla "ben-merkezli" bir anlatımı benimsediğine dikkat ediniz.

11. Mülkiye Okulundan 1896'da çıkmıştık. Tevfik Fikret'in yazı işleri yönetimi altında Servetifünun'un bir edebiyat dergisi hâline gelişi de o tarihlere rastlar. Recaizade Ekrem Bey "abes" ile "muktebes" sözcüklerini uyaklı saymış. Eski Arap yazısında bunlar değişik harflerle sonuçlanan iki kelimedir. Naci tarafını tutanlarca bu, çok tehlikeli bir tutumdur. Haftalık "Malûmat" dergisinde Ekrem Bey'e sertçe saldırmışlardı. Ekrem Bey Galatasarayda öğretmenken yeteneğine tanık ve hayran olduğu Tevfik Fikret'i Servetifünun'a getirmiş, Servetifünun'da ayakların göz için değil kulak için olduğunu ileriye sürerek "Malûmat"ın yayınlarına karşılık vermişti.

Bu parçada aşağıdaki yazı türlerinden hangisine ait özellikler ağır basmaktadır?

- A) Deneme   B) Sohbet   C) Anı
D) Biyografi   E) Günlük

1-E 2-B 3-E 4-B 5-B 6-D 7-B 8-C 9-A 10-A 11-C

Çözümlü Soru

1. (I) İlk örnekleri Eski Yunan edebiyatında görülen trajedilerde seyircide heyecan, korku ve acıma hissi uyandırılarak seyirciyi kötülüklerden arındırma amaçlanır. (II) Konular, günlük yaşamdan, hayatın içinden seçilir. (III) Öldürme, yaralama gibi olaylar sahnede canlandırılmaz; sahne gerisinden seyirciye duyurulur. (IV) Birbiri ardınca süren koro ve diyalog bölümlerinden oluşur. (V) Bu tiyatro türü tek olay, tek mekân, tek gün kalıbı içinde yapılandırılır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. I. Gazete çevresinde oluşan yazı türü olma
II. Yazılanları ispatlama kaygısı taşıma
III. Güncel olayları ele alma
IV. Dilin göndergesel işlevinden yararlanma
V. Ciddi, yapmacıksız, bilimsel bir dil kullanma

Yukarıdakilerden hangileri makale ve fıkra türleri için ortaktır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) Yalnız V

3. **Aşağıdakilerden hangisi mülakat ve röportajda ortak değildir?**

- A) Dili, bilgi verme amacıyla kullanma
B) Yorum ve değerlendirmelere yer verme
C) Söyleşmeye bağlı anlatımdan yararlanma
D) Gazete çevresinde gelişen bir metin olma
E) Anlaşılır, yalın bir dil kullanma

Çözümlü Soru

4. **Klasik komediyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Üslupta seçkinlik aranmazken her türlü kaba söze yer verilir.
B) Üç birlik kuralına uyulma zorunluluğu vardır.
C) Eski Yunan edebiyatında Menandros ve Aristophanes ilk örneklerini vermiştir.
D) Manzum olarak (şiiir biçiminde) yazılır.
E) İnsanların bozuk ve aksak yönlerini anlatan komedilere entrika komedisi denir.

5. **Romanla öykünün karşılaştırılmasıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Öyküde bir olay ele alınırken romanda ana bir olay etrafında birbirine bağlı çok sayıda olay ele alınır.
B) Romanda kahraman kadrosu öyküye göre daha geniştir.
C) Her iki tür de anlatmaya bağlı edebî türler içinde değerlendirilir.
D) Romanda açıklama ve tartışma teknikleri ağırlıklı kullanılırken öyküde daha çok öyküleme ve betimleme tekniklerinden yararlanır.
E) Öyküde olaylar kısa bir zaman diliminde gerçekleşirken romanda olaylar daha uzun bir zaman diliminde yaşanır.

6. Çok eski bir zamanda küçük bir kasabada Gepetto adında ihtiyar bir oyuncakçı yaşamış. Yaptığı tahtadan oyuncakları satarak geçimini sağlamış. İhtiyar oyuncakçının hayatta üzüldüğü tek şey bir çocuğunun olmamasıymış. Bir çocuğunun olması için neler vermezmiş ki.

Bu parça masalın hangi bölümünden alınmıştır?

- A) Çözüm B) Düğüm C) Dilek
D) Döşeme E) Serim

7. Aşağıdaki açıklamalardan hangisi ayrıca içindeki kavramla ilişkilendirilemez?

- A) Yazıldıkları döneme ait sanat ve edebiyat ortamı hakkında bilgi edinmek mümkündür. (edebî mektup)
- B) Samimi ve sıcak bir anlatımla oluşturulur. (iş mektubu)
- C) Kişisel görüş ve yorumlara yer verilmez. (tutanak)
- D) Geniş kitleleri ilgilendiren, önemli konular ele alınır. (açık mektup)
- E) Hızlı ve ucuz iletişim olanakları sağlar. (e-posta)

8. Romanla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Olayların yaşandığı, kişilerin içinde bulunduğu şuimdiki zamana "vaka zamanı" denir.
- B) Belirli bir zümreyi ya da sınıfı belirgin özellikleriyle temsil eden kişilere "karakter" denir.
- C) Olay, zaman, mekân, kişiler romanın yapı unsurları arasında değerlendirilir.
- D) Gösterme tekniği daha çok, kişiler arası konuşma ve eylem biçiminde kullanılır.
- E) İlk yerli roman, Şemsettin Sami tarafından kaleme alınan *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat* adlı eserdir.

9. I. Güncel bir olayı ele alma
II. Kişisel yorumlara yer verme
III. Gazete çevresinde gelişen bir tür olma
IV. 5N 1K ilkesine uygun hareket etme
V. Sanat kaygısından uzak, anlaşılır bir dil kullanma

Yukarıda verilenlerden hangileri haber yazılıyla ve fıkra türünün ortak özelliği değildir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) Yalnız IV
- E) Yalnız V

10. Ali Baba onları saydı, tam kırk kişiydiler. Kocaman bir kayanın yanında durdular. Haydutlardan biri, atının yükünü boşalttı ve kayaya seslendi: "Açıl susam açıl!" Kocaman bir kaya parçası yana doğru hareket etti ve içeriye doğru bir geçit açıldı. Bütün haydutlar içeri girdi ve kapı ardından kapandı. Uzun bir zaman sonra atlılar dışarı çıktı ve başlarındaki kişi sihirli kelimeleri söyledi: "Kapan susam kapan!" Ve kapı kendini kapattı.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anlatmaya bağlı bir metindir.
- B) Açıklayıcı anlatımdan yararlanılmıştır.
- C) Olağanüstülüklere yer verilmiştir.
- D) Zaman ve mekân a ait unsurlar belirgin değildir.
- E) Masalın düğüm bölümünden alınmıştır.

11. Tiyatroda dram türü 19. yüzyılda romantizm akımıyla birlikte ortaya çıkmış ve şekillenmiştir. Bu tür tiyatrolarda hayat sadece acıklı yönleriyle anlatılır. Eserlerde üç birlik kuralına uyma zorunluluğu yoktur. Victor Hugo, Schiller, Goethe bu türün önemli örneklerini vermiştir.

Bu parçada altı çizili bölümlerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

12. Bir dinleyici topluluğuna bir düşünceyi aşlamak, topluluğu coşturmak ve bir amaç doğrultusunda yönlendirmek için yapılan uzun ve coşkulu konuşmalar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Panel
- B) Forum
- C) Söylev
- D) Açık oturum
- E) Konferans

1-B 2-B 3-B 4-E 5-D 6-E 7-B 8-B 9-C 10-B 11-C 12-C

Çözümlü Soru

1. Sempozyumla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Konuşmacılar konuyu kendi uzmanlık alanları açısından ele alır.
- B) Konuşmalar bir başkan tarafından idare edilir.
- C) Bilimsel ve ciddi bir havada gerçekleşir.
- D) Katılımcılar görüşlerini karşı tarafa kabul ettirmeye çalışır.
- E) Sempozyumun sonunda genel bir değerlendirme yapılır ve görüşler bir bildiri şeklinde yayımlanır.

2. Şeker hastalarına yönelik olarak tasarlanan biyoteknik pankreas, şeker hastalarının kanlarındaki şeker düzeyini ölçme ve düzenleme işlevi görüyor. Sağlıklı bir insanda pankreastaki beta hücreleri kandaki glikoz düzeyini algılayarak bu düzeyi normal sınırlarda tutmak üzere gerekli miktarda insülin hormonu salgılıyor. İnsülin hem kandaki yüksek glikoz düzeyinin düşmesini hem de glikozun enerji kaynağı olarak kullanılmak üzere hücrelere girmesini sağlıyor. Şeker hastalarında beta hücreleri vücudun kendi bağışıklık sistemi tarafından öldürülüyor. Dolayısıyla insülin ya üretilmiyor ya da yetersiz üretiliyor.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Terimlere yer verilmiştir.
- B) Dil, göndergesel işleviyle kullanılmıştır.
- C) Açıklamalara başvurulmuştur.
- D) Öznel anlatım ağır basmaktadır.
- E) Bir makaleden alınmıştır.

Çözümlü Soru

3. • Bir konunun çeşitli yönlerden aydınlatılması için küçük bir topluluk önünde ve bir sohbet havasında gerçekleştirilir.
- Ele alınan konuyla ilgili somut sonuçlara ulaşmaktan çok, konuyu değişik yönlerden aydınlatma amaçlanır.
- Bir başkan ve konusunda uzman en az üç konuşmacı bulunur ve konuşmacılar sınırlı konuşma süreleri içinde konuyla ilgili görüşlerini dile getirir.

Bazı özellikleri verilen sözlü iletişim türü, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Panel
- B) Söylev
- C) Forum
- D) Münazara
- E) Konferans

4. Gazete ve dergilerde yazdığım çeşitli yazıları bu kitapta topladım. Bu yazılarımda kişisel görüş ve ya duygularıma yer verdim ama onları kanıtlama gibi bir yola hiç girmedim. Okuyucu karşısında sıcak, içten ve samimî bir anlatım yolunu seçtim, öyle ki yer yer onlara sorular sordum ve yine bu soruları kendim onlar adına cevaplandırdım. Böylece okurla aramızda senli benli bir iletişimin doğmasını arzuladım.

Bu parçada sözü edilen kitabın türü, aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Fıkra
- B) Söyleşi
- C) Günlük
- D) Eleştiri
- E) Makale

Gazete yazılarından olan söyleşi ve deneme birbirine yakın iki türdür. Denemede yazar kendi kendisiyle konuşuyormuş gibi yazarken söyleşi (sohbet) türünde yazar okurla sohbet ediyormuş gibi yazısını oluşturur.

5. Biyografiyle otobiyografinin karşılaştırılmasıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Her iki yazı türü de kişisel kayıtları konu alan metinler içinde değerlendirilir.
- B) Biyografide bilgi ve belge, öz yaşam öyküsünde ise bellek önemlidir.
- C) Biyografide nesnel bir anlatım tercih edilirken otobiyografide öznel anlatımdan da yararlanır.
- D) Biyografide kronolojik bir sıra takip edilirken otobiyografide olaylar karışık bir şekilde anlatılır.
- E) Biyografide 3. kişili anlatım, otobiyografide 1. kişili anlatım kullanılır.

6.	I. Grup	II. Grup
I.	Fıkra	Soru-cevap cümleleri
II.	Günlük	Güncel sorunlar
III.	Mülakat	Öğüt verme
IV.	Fabl	I. kişili anlatım
V.	Makale	

Yukarıda I. grupta verilen türlerden hangisi, II. grupta verilenlerden biriyle **ilişkilendirilemez**?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.   E) V.

7. Aşağıdakilerin hangisi Türk edebiyatında **deneme türünün gelişimine katkı sağlamış bir yazar değildir**?

- A) Nurullah Ataç
- B) Mehmet Emin Yurdakul
- C) Sabahattin Eyüboğlu
- D) Ahmet Haşim
- E) Suut Kemal Yetkin

8. Aşağıdakilerin hangisi trajedi ve komedinin ortak özelliği **değildir**?

- A) Üç birlik kuralına uyma
- B) 17. yüzyılda klasisizm etkisiyle önem kazanma
- C) Öldürme, yaralama gibi olayları sahnede canlandırma
- D) Manzum olarak (şiir biçiminde) yazılma
- E) Birbiri ardınca süren koro ve diyalog bölümlerinden oluşma

9. I. Olağanüstülüklere yer verme
II. Öğretici nitelikler barındırma
III. Öyküleyici ve betimleyici anlatımdan yararlanma
IV. Tekerlemeyle başlama
V. Manzum olarak yazılma

Yukarıda verilenlerden hangileri **fabl ve masallarda ortak değildir**?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

10. I. Anı
II. Biyografi
III. Günlük

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda verilen **yazınsal türlerin ortak özelliği değildir**?

- A) Kişisel hayatı konu almaları
- B) Birinci kişili anlatıcıyla oluşturulmaları
- C) Öyküleyici anlatımdan yararlanmaları
- D) Belge niteliği taşıyabilmeleri
- E) Yaşanmış olayları ele almaları

1-D 2-D 3-A 4-B 5-D 6-E 7-B 8-C 9-E 10-B

TEST-1 Soru-1

1. Kişisel hayatı konu alan metin türleri şunlardır: Anı, gezi yazısı, biyografi, otobiyografi, mektup ve günlük.

Sohbet, eleştiri, deneme, makale, röportaj, fıkra, mülakat ise gazete çevresinde gelişen metin türleridir.

Dolayısıyla III (sohbet) ve V (eleştiri) numaralı metin türleri gazete çevresinde gelişen metinler içinde değerlendirilir.

Cevap D

TEST-1 Soru-4

2. Gazete çevresinde gelişen metin türlerinden biri olan makalede; bilgi vermek, bir gerçeği ortaya koymak, bir tezi kanıtlamak gibi amaçlar gözetilir. Açık, bilimsel ve ciddi bir dil kullanılır. Makaleler her konuda kaleme alınabilir.

Makale türü gazetecilikle birlikte gelişim gösterdiği için bu türün ilk örnekleri 19. yüzyılda Tanzimat Dönemi'nde verilmiştir.

Cevap E

TEST-1 Soru-6

3. Öğretici metinlerde okura bilgi verme amaçlandığından sade bir dil kullanılır, mecazlı, soyut ifadeler yer verilmez. Nesnel bir anlatımla günlük olaylar, tarihî ve bilimsel gelişmeler ele alınır.

Bu metinleri okuyanlar yeni ve farklı anlamlar çıkarmaz, okuyan herkes aynı şeyi anlar.

Cevap C

TEST-2 Soru-1

4. Fıkralar, gazetelerde yayımlanan, güncel gelişmelerin değerlendirildiği, anlatılanları kanıtlama amacı güdülmeyen, kısa, özlü yazılardır.

Bu yazılarda okuru yönlendirme amaçlanmaz, yazar serbestçe düşüncelerini ifade eder.

Cevap C

TEST-2 Soru-3

5. Kesin yargılara varmadan, kişisel görüş ve düşüncelerin serbestçe anlatıldığı, yazarın yazısını kendisiyle konuşuyormuş gibi kaleme aldığı, öne sürdüğü düşünceleri ya da savı kanıtlama kaygısı gütmeyen yazı türü denemedir.

Cevap E

TEST-3 Soru-1

6. Söyleşi gazete çevresinde gelişen bir metin türüdür. Her konuda kaleme alınabilen bu metinlerde samimi, içten bir anlatım kullanılır. Yazar okurla sohbet ediyormuş gibi bir hava oluşturur, sorular sorar ve bu sorulara kendi cevap verir. Edebiyatımızda bu türün en güzel örneklerini Şevket Rado, *Eşref Saat* adlı eseriyle vermiştir.

Sohbet yazılarında bilimsel, yansız bir tutum sergilenmez; anlatım öznedir ve anlatılanları kanıtlama gibi bir amaç yoktur.

Cevap D

TEST-3 Soru-3

7. Gazetenin gelişimine bağlı olarak ortaya çıkan ve kişi, eşya, eser ya da bir yerle ilgili olarak yapılan incelemelerin, fotoğraf ve videolarla süslenerek oluşturulduğu yazınsal tür röportajdır.

Cevap D

TEST-4 Soru-1

8. Anılar yaşanılanların üzerinden belli bir zaman geçtikten sonra anlatıldığı metin türleridir. Birinci kişili anlatıcının kullanıldığı bu metinlerde olay anlatımları söz konusu olduğu için öyküleyici ve betimleyici anlatımlardan yararlanılır. Yaşanılan dönem aydınlatması açısından özellikle tarihçiler için belge niteliği taşıyabilir.

Bu metinlerde yazar belgelere başvurmak zorunda değildir, aklında kalanları hatırladığı kadarıyla anlatır, bunları kanıtlama çabası yoktur.

Cevap C

TEST-4 Soru-4

9. Biyografiler edebiyat, sanat, siyaset gibi alanlarda üne kavuşmuş, tanınmış insanların hayatlarını, eserlerini, başarılarını anlatan, tarafsız bir görüşle yazılan inceleme yazıdır. Bilgi verme amaçlandığından yalın bir dil kullanılır ve dilin göndergesel işlevinden yararlanır. Biyografilerde ele alınan kişinin hayatı genellikle kronolojik bir sıra takip edilerek anlatılır.

Biyografiler anı ve günlükte olduğu gibi birinci kişili anlatımla değil, üçüncü kişili anlatımla oluşturulur.

Cevap B

TEST-5 Soru-1

10. Mektup geçmişte çok eskilere uzanan bir yazınsal türdür. Türk edebiyatında da çok eski örnekleri vardır. Bunlardan biri olan, Fuzuli'nin hiciv tarzında kaleme aldığı eseri *Harname* değil, *Şikayetname*'dir.

Cevap D

TEST-5 Soru-4

11. Gezi yazılarında, gezilip görülen yerler gözlem ve izlenimlerden yararlanılarak anlatılır; bilgi verme, öğretme, tanıtmaya amaçlanır. Anlatılanlar gerçeğe dayanır, kurgusal anlatım kullanılmaz.

Gezi yazılarında tartışmacı anlatım değil daha çok öyküleyici, betimleyici ve açıklayıcı anlatımlar tercih edilir.

Cevap A

TEST-6 Soru-1

12. Olay çevresinde gelişen metinlerden olan, eğitici ve öğretici nitelikler taşıyan masallarda olağanüstü olaylar, yalın ve akıcı bir dille anlatılır.

Masallarda anlatılanlar evrensel değerlerdir, ulusal özelliklere yer verilmez.

Cevap E

TEST-6 Soru-4

13. Fabllar kahramanları genellikle insan dışı varlıklar olan, şiir biçiminde yazılan, teşhis ve intak sanatından yararlanan öğretici metinlerdir.

Fabllarda zaman ve mekân belirsizdir, dolayısıyla zamanla ve mekânla ilgili ayrıntılara girilmez.

Cevap B

TEST-7 Soru-1

14. Eski Yunan edebiyatında ortaya çıkan trajedilerde seyircide heyecan, korku ve acıma hissi uyandırılarak seyirciyi kötülüklerden arındırma amaçlanır. Bu tiyatro eserlerinde olaylar günlük yaşamdan değil, daha çok tarih ve mitolojiden alınır.

Cevap B

TEST-7 Soru-4

15. İnsanların bozuk ve aksak yönlerini anlatan komedilere entrika komedisi değil, karakter komedisi denir.

Cevap E

TEST-8 Soru-1

16. Genellikle akademik bir konunun, uzmanları tarafından değişik boyutlarıyla ele alındığı seri konuşmalara sempozyum denir. Sempozyumda tartışma havası yoktur, sempozyum bir bilgi şölenidir. Dolayısıyla görüşleri karşı tarafa kabul ettirme gibi bir amaç gözetilmez.

Cevap D

TEST-8 Soru-3

17. Bir konunun çeşitli yönlerden aydınlatılması için küçük bir topluluk önünde ve bir sohbet havasında gerçekleştirilen tartışmalara panel denir.

Cevap A

2. ÜNİTE

YAZINSAL TÜRLER

ŞİİR BİLGİSİ

Bu ünite de ne var?

→ Kafiye, Redif, Ölçü, Şiir Birimleri, Tema, Gelenek

ŞİİR BİLGİSİ
ÜNİTESİNDEN SON 6 YILDA KAÇ SORU ÇIKTI?

SORU MODELİ	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Şiir Bilgisi	2	3	2	3	3	2

Çözümlü Soru

1. Adım at ileri, geriye bakma
Bir sağlam iş tut da elden bırakma
Saçma sapan sözler hep delip takma
Allah'ın yardımı çalışanlara

Bu dizelerde, aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Epik   B) Lirik   C) Didaktik
D) Pastoral   E) Satirik

Çözümlü Soru

2. Aşağıda verilen dizelerin hangisinde uyak (kafiye) **kullanılmamıştır?**
- A) Bu nurdan ve çamurdan ovayı bırakarak
Hâlâ orda, gözyaşı çamurlara akarak
- B) Senelerce andım seni hiç usanmadan
Ölürsem ne yazık sana kavuşmadan
- C) Yâri karşımda görsem de dalarım hülyaya
Benziyor şimdi benim ömrüm uzun rüyaya
- D) Söyle muradını ben de bileyim
İnsaf eyle çok ağılattın güleyim
- E) Toprağından fazladır sende yatan adamlar
İrmağın kanla çağlar, yağmurun kanla damlar

3. Nasıl yaşayacağım ey deniz, senden uzak
Yanıp sönüyor gibi gözlerimde fenerin
Uyuyor mu limanda her gece sallanarak
Altundan çivilerle çakılmış gemilerin

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Durak   B) Ölçü   C) Ulama
D) Tam uyak   E) Zengin uyak

4. I.

Yine duman kapladı zindanımda her yeri
Çoruh'a savuruyor yaprakları sonbahar
Nerdesiniz ey sabah ve akşam güneşleri
Nerdesiniz atımı koşturduğum ovalar

II.

Duvarları ağlayan bu loş, karanlık inde
Bu sahte sonbaharın ölgünlüğü içinde
Yaprak çitirtisinden başka bir ses çıkmıyor
Cefakeş göğüslerden sanki nefes çıkmıyor

Aşağıdakilerden hangisi, numaralanmış bu dörtlüklerin ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Yalın söyleyişle yazılması
B) Tam uyağın kullanılması
C) Çapraz uyak örgüsüne sahip olması
D) 14'lü hece ölçüsüyle yazılması
E) Ulamaya yer verilmesi

5. Aşağıdaki dizelerin hangisinde cinaslı uyak vardır?

- A) Koyun verdi kuzu verdi süt verdi
Yemek verdi ekmek verdi et verdi
- B) Biçare gönüller, ne giden son gemidir bu
Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu
- C) Hep gönlümde içimdesin bunu iyi bil sen
Seni ne kadar sevdiğimi keşke bir bilsen
- D) Gözlerine vurunca kubbelerin gölgesi
Göklerde ne bir nefes ne de bir kanat sesi
- E) Aydınlığa koştum karanlık çıktı
Her sevgi, her vefa bir anlık çıktı

Karşılaştırma

"Cinaslı uyak", söylenişleri ve yazılışları bir ama anlamları ayrı iki sözün dize sonunda birbirine uyak yapılması yoluyla oluşturulan uyak türüdür ve aynı anlamlı sözcüklerin tekrarı olan rediflerle karıştırılmamalıdır.

6. Gel Hakk'a olma asi
Ta gide gönülün pası
Dört kitabın manisi
Var edeb öğren edeb

Bu dörtlüğün aşağıdaki dizelerin hangisiyle aynı zihniyet özelliklerine sahip olduğu söylenebilir?

- A) Yasladım arkamı dağ ile taşta
Soyguncudur diye çattılar bana
Karşımda düşmanlarım bey ile paşa
Bağrım hedef oklar atılır bana
- B) Yalnız bu semti sevmek için ömrümüz kısa
Yazlar yavaşça bitmese, günler kısalmasa
- C) Cennet cennet dedikleri
Birkaç köşkle birkaç huri
İsteyene ver anları
Bana seni gerek seni
- D) Bir gün veda edip o diyârın hayatına
Döndüm bütün bütün vatanın kâinatına
- E) Durmayın orada kargı kucakta
Dolansın yiğitler köşe bucakta
Bir savaş edelim kelle kucakta
Şehitler aşkına çalın kılınca

Şairin, şiirini yazdığı dönemde etkilendiği bir düşünce sistemine "zihniyet" denir. Allah sevgisi, tasavvuf düşüncesi belli dönemde şairleri derinden etkilemiş ve şiirlerinde hâkim olan düşünce hâline gelmiştir.

7. Aşağıdaki dizelerin hangisinde zengin uyak vardır?

- A) Mavili bir nişan mı
Nazarlara derman mı
- B) Ruhumuza işleyen
O tatlı yedi günden
- C) Tanrı'm sevsin başını
Rüzgâr silsin yaşını
- D) Başaklardan kundağın
Bağ, bahçe solun, sağın
- E) Unutma sakın dünü
Bitmez bu zafer günü

8. Aşağıdaki dizelerden hangisi ayraç içindeki kavramla ilişkilendirilemez?

- A) Bu bakımsız, en kuytu bir bucağın
Bir yıkılmış evin, harap ocağın
(Tunç uyak)
- B) Senelerce sana hasret taşıyan
Bir gönülle kollarına atılsam
Ben de bir gün kucağında yaşayan
Bahtiyarlar arasına katılsam
(Çapraz uyak)
- C) Bütün şehir nihayetsiz bir nur içinde
Kış mehtabı daha parlak, daha lekesiz
(Ulama)
- D) Yine bir devir açacakmış gibi en başta o var
Hıçkırın seste o var, sessiz akan yaşta o var
(Kelime hâlinde redif)
- E) Gümüş bir dumanla kapandı her yer
Yer ve gök bu akşam yayla dumanı
Sürüler, çeşmeler, sarı çiçekler
Beyaz kar, yeşil çam, yayla dumanı
(Pastoral şiir)

Çözümlü Soru

9. Aşağıdaki dizelerin hangisinde cinaslı uyak vardır?

- A) Onlar gibi bir şey, sararıp solmaya mahkûm
Onlar gibi bir lâhzada mahvolmaya mahkûm
- B) Coşkunluğunun bizde birer katresi vardır
Ufkunda ümidin sesi, hakkın sesi vardır
- C) Boştur o tasavvurlar, o hülyalar, o zanlar
Senden daha evvel, nice âşıklar, ozanlar
- D) Şu öksüzlük acısı derin, çok derin anne
En sonra çıktı söylediklerin anne
- E) Dağlar var, yapılmış bundan, buluttan
Dağlar var ki Bingöl, Binboğa, Süphan

1-C 2-B 3-E 4-C 5-C 6-C 7-E 8-A 9-C

Çözümlü Soru

1. I. Kapandı ya da daraldı sana giden yollarım
Sen bir kere gül ben sana güller yollarım
- II. Bir beyaz yorgan bulup çekmiş tabiat sırtına
Her güzellik mahvolmuş, hayat bulmuş fena
- III. Üstümüzden gelen boran kış gibi
Şahin pençesinde yavru kuş gibi
- IV. İsyanı yener, cehli ezer, lakin ezilmez
Aşkın bize, bir din gibi, kudsî ve muazzez
- V. İrfana dikilmiş koca bir âbidesin sen
Hep namütenahilğe nâzır ulu cephen

Yukarıdaki dizelerin hangilerinde aynı uyak türü kullanılmıştır?

- A) I. ve II.   B) I. ve IV.   C) II. ve III.
D) III. ve V.   E) IV. ve V.

2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde araç içinde verilen uyak **yoktur**?

- A) Ecel büke belimizi
Söyletmeye dilimizi
(Yarım uyak)
- B) Ey asrımızın şairi, sıyrıl gecelerden
İlhamını kurtar karışık bilmecelerden
(Zengin uyak)
- C) İçimde şimdi sana bir fırtına var kinden
Hicran zamanlarında mesuttum şimdikinden
(Tunç uyak)
- D) Her gün yeni bir şey: kelebek ve çiçek sev
Leylâyı da onlar gibi bir şey diyerek sev
(Tam uyak)
- E) Beyhüde vefa umma tabiattan uzakta
Ey şair! o bitmez kara sevdâyı bırak da
(Cinaslı uyak)

3.

- I. Gönül kurşun yemiş yaralı ceylan
Döndüğü noktadan bin yıl uzakta
Yürek ateş düşmüş kuru bir harman
Yandığı noktadan bin yıl uzakta
- II. Yürüyordum, ağlıyordum ırmaklar
Yürüyordum, düşüyordum yapraklar
Yürüyordum sararmıştı yaylalar
Yürüyordum ekilmişti tarlalar
- III. Dünyaya baksan da gülümser gibi
Uzuyor hayatın bir keder gibi
- IV. Şu dünyada bir büyük rüya gören kahraman
O kartala benzer ki en yangınlı şimşekler
Onun sisli ve korkunç yollarına nur serper
- V. İhtiyar, elini bağrına soktu
Dedi ki, "İstanbul Muhasarası
Başlarken aldığım gaza yarası
İçinden çektiğim bu oktu!"

Yukarıda numaralanmış dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. de "çapraz uyak" düzeni vardır.
- B) II. de ahenk unsuru olarak yinelemelerden, hece ölçüsü ve tam uyaktan yararlanılmıştır.
- C) III. de ahenk unsuru olarak aliterasyondan yararlanılmıştır.
- D) IV. dizeler, 7+7=14'lü hece ölçüsüyle kaleme alınmıştır.
- E) V. dizeler, öyküleyici söyleyişten yararlanılmış bir manzume özelliği göstermektedir.

"Aliterasyon", şiirlerde ahenk oluşturmak amacıyla ünsüz harflerin belirgin şekilde sıkça tekrar edilmesidir. "Asonans" ise yine şiirlerde ahenk oluşturmak amacıyla ünlü harflerin belirgin şekilde sıkça tekrar edilmesine denir. Bu iki kavramın karıştırılmaması gerekir.

Çözümü Soru

4. Aşağıdakilerin hangisinde verilen dizeler im-geli bir anlatım içermemektedir?

- A) Kaç güneş çırpındı kanlar içinde
Yosun bahçelerin uzak vehminde
- B) Doğru söyledim hep, hiç kimseyi incitmedim
Beni arayıp sormayan dostlarımı bile
- C) Hep aynı hayalin peşinde bu yolculuk
Hep gül yangını ve bahar sıtması ufuk
- D) Ve ümitsiz avı bin sonsuzluğun
Bekliyor ruhunun eşiklerinde
- E) Basma bu eşikte benim kalbim var
Kalbim ki bir uzak hayale ağlar

5. Benim bu gidişe aklım ermiyor
Fukara hâlini kimse sormuyor
Padişah sikkesi selam vermiyor
Kefensiz kalacak ölümüz bizim

Bu dizelerde, aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Pastoral
- B) Epik
- C) Dramatik
- D) Didaktik
- E) Satirik

6. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tunç uyak kullanılmıştır?

- A) Irmağım taşı bugün
Fidanlar şaştı bugün
- B) Gürleyen sesinden gökler çökecek
Gerilmiş sırtında kar benek benek
- C) Sarp dağlardan örülmüş dört duvar içindeyim
Dağılmaz simsiyah bulutlar içindeyim
- D) Şimdi harap gönlüme ne gelen var ne giden
Şimdi öksüz ruhumda eser yok hiç sevgiden
- E) Karşımızda nehirle kucaklaşan bir deniz
Kamışlarla çizilmiş bir aynada gölgemiz

Çözümü Soru

7. Aşağıdaki dizelerden hangisinin diğerlerinden farklı bir gelenek içinde yazıldığı düşünülebilir?

- A) Rengini dünyaya ilk defa sunan
Adsız bir çiçek gibi parlıyorsa gözlerim
- B) Yalnız sana yazıyorum bu şiiri
İstersen bir şiir gibi okuma
- C) Bir rüzgâr, bir fırtına gibi esecek gül
Yıllarca esecek belki
- D) Çok yiğidi sen caydırdın ahından
Çok güzele ah çektirdin bahtından
- E) Nasıl gül kokacağız birlikte
Amansız, acımasız kokacağız

8. Mezarda ölü gibi yalnız kaldım odamda
Yanan alnım duvarda, sönen gözlerim camda
Yuvamı çiçekledim, sen bir meleksin diye
Yollarını bekledim görüneceksin diye

Bu dizelerde, aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Pastoral
- B) Epik
- C) Didaktik
- D) Dramatik
- E) Lirik

9. Sohbet etme kötü ile
Güreş etme katı ile
Gitme hırsın atı ile
Sakın hileden tuzaktan

Bu dizelerde, aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Lirik
- B) Didaktik
- C) Pastoral
- D) Dramatik
- E) Epik

1-E 2-E 3-C 4-B 5-E 6-D 7-D 8-E 9-B

1. I. Vah o boş kalbe ki aşkı tatmadı
Yanmanın lezzeti, acının tadı
- II. Bir güzel yüz için, bir tek söz için
Aşk kadehinden bir yudum zehir için
- III. Mahzun selvilerde uhrevi sada
Hatıralar şehri zümrüt Bursa'da
- IV. Kırılmış bir kalbe son kalan yoldaş
Gizlice dökülen beş on damla yaş
- V. Nihâyet, en yakın emellerin de
Zehirli rüzgârlar eser yerinde

Yukarıdaki dizelerde aşağıdaki uyak türlerinden hangisi yoktur?

- A) Zengin   B) Tunç   C) Tam
D) Yarım   E) Cinaslı

2. Koro:
Niçin yapıyor bunu?
Oğlun ne ister senden?

Philokleon:
"Yargıç olma, can yakma" diyor.
Sözünü dinlersem
Kuş sütüyle besleyecekmiş beni
İstemem eksik olsun kuş sütü

Bu dizelerde, aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Epik   B) Didaktik   C) Satirik
D) Dramatik   E) Pastoral

Dramatik şiir, insan yaşamının değişik boyutlarını, tutku, özlem, istek, kaygı ve korkularını gerçeğe uygun biçimde eyleme dönüştürerek veren şiirlerdir. Konuyu okuyucunun gözünde canlandırabilen, harekete dönüşebilen bir şiir türüdür. Epik şiirden ortaya çıktığı ve tiyatroyu oluşturduğu görüşü yaygın bir kanı olarak kabul edilir.

3. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde duraklar, araç içinde yanlış gösterilmiştir?**

- A) Bugün ben bir güzel gördüm
Kâkûl dökmüş kaş üstüne
Ben cahilim bir şey bilmem
Her ne dersen baş üstüne
(4+4)
- B) Benden selam olsun Bolu Beyi'ne
Çıkıp şu dağlara yaslanmalıdır
(6+5)
- C) İşidün ey yârenler
Aşk bir güneşe benzer
Aşk olmayan gönül
Misâl-i taş a benzer
(4+3)
- D) Ahd ile vefâlar
Zevk ile safâlar
Bu yolda cefâlar
Çekmeğe kim gelir
(3+3)
- E) Üsküdar'a gider iken aldı bir yağmur
Kâtip uykudan uyanmış gözleri mahmur
Kâtibin setresi yırtık eteği çamur
(8+5)

"Durak", hece ölçüsüne uyum sağlayan bir çeşit ses kesimidir. Duraklı şiirlerde, sözcük tam durak yerinde biter ve okuyana uygun bir nefes payı verir. Duraklar hiçbir zaman sözcüğü bölmez, sözcük sonlarına gelir.

4. Aruz ölçüsüyle yazılan şiirlerde aruz kalıbı gereği kısa hecelerin uzun biçimde okunmasına ---- adı verilir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) imale   B) med
C) vasl   D) zihaf
E) tahfif

Çözümlü Soru

5.

I.

Mavi yaz akşamları, patikalarda, dalgın
Gideceğim, sürüne sürüne buğdaylara
Ayaklarımda ıslaklığı küçük otların
Yıkasın, bırakacağım başımı rüzgâra

II.

Bir karanlık geliyor yokluğunun ardından
Ne zaman güneş batsa bu son gecem diyorum
Vazgeç yalan dünyanın köhne saltanatından
Yetişir bunca keder, bunca elem diyorum
Her şey sağır içimde ne şiir ne musiki
Dünyadan bezginliğim dünyalar kadar eski

Yukarıdaki şiirlerle ilgili olarak aşağıdaki karşılaştırmalardan hangisi yanlıştır?

- A) İkisinde de ulamaya yer verilmiştir.
B) İkisi de ölçülü yazılmıştır.
C) I.de, "doğa sevgisi"; II.de, "ayrılık, mutsuzluk" teması vardır.
D) İkisinde de mahlasa yer verilmemiştir.
E) İkisinde de aynı nazım birimi kullanılmıştır.

6. Aşağıda dizelerin hangisinde kelime durumunda redif vardır?

- A) Devran yaman, emellere talih baş eğmiyor
Zaten her istenen çekilen derde değmiyor
B) Ne bir yüz düşünür ne hatırlarım
Tercüman olamaz şu satırlarım
C) Gayretle işliyorlar yanarak için için
Kıymetli bir zehirden ekmek çıkarmak için
D) Gölgesi, meyvesi, hem dalı güzel
Nerede ne zaman faydalı, güzel
E) Cebin delikse eğer vermezler bir yudum su
Aldırma adam sen de; hepsi geçer, dünya bu

7. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tam uyak kullanılmamıştır?

- A) Canlandı, bütün şekli ve rengiyle beraber
On beş senenin bende uyuşturduğu şeyler
B) Yaz... Renkler, ışıklar saçan altın gibi bir yaz
Yaz geldi mi insan nasıl İstanbul'u anmaz
C) Rüyama girer koyuları, çamlıkları yer yer
Yorgun başım onlardaki rüzgârla serinler
D) Bir dam altı gece barındıracak
İçinde kütükler yanan bir ocak
E) Lakin o ne yalnız korudur, dağ ve denizdir
Hepsiyle beraber yaşayan gençliğimizdir

**8. Bu ısılıkla uzayan, dönen, kıvrılan yollar
Uykuya varmış gibi görünen yılan yollar**

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerin, şiir ögesi olarak görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Redif
B) Seci
C) Uyak
D) Zihaf
E) Aliterasyon

9. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tam uyak vardır?

- A) Ekmeğim topraktan, suyum ırmaktan
Mutluluk duyayım nefes almaktan
B) Baş ucunda el kavuşup durayım
Bıktın mıydı benden deyip sorayım
C) Yaşlı, güzel insanlar... zavallı yavrucuklar
Ey benzi bulutlardan daha solgun çocuklar
D) Daldan, sazdan yapma bir çardak olsun
Yünden veya ottan bir yatak olsun
E) Ey yüzleri gülerken tatlı canları yanan
Kınalı parmakları zifirlere boyanan

1-D 2-D 3-C 4-A 5-E 6-D 7-D 8-A 9-D

1. Aşağıdaki beyitlerin hangisinde redif yoktur?

- A) İstanbul'u andım yine hasretle uzaktan
İksirini içmiş gibi aşkın o dudaktan
- B) Bu ölüm yolcusu insan çalışır çırpınarak
Hiç düşünmez ki kalan bir kuru addır ancak
- C) Ellerimi uzatsam eriyecek saçlarım
Demet demet gufranla dolacak avuçlarım
- D) O kadar dolu ki toprağın şanla
Yüce dağlarına çöken dumanla
- E) Ve yaşar bir süre kalplerde soluk hatırası
O hayat sandığımız şey, iki yokluk arası

2. Aruz ölçüsüyle yazılan şiirlerde aruz kalıbı gereği uzun hecelerin kısa biçimde okunmasına ---- adı verilir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) vasl
B) imale
C) zihaf
D) med
E) taç

3. Tut ki tuttuk turuncuyu topuğundan
Aynı aynalarda ağlamadıkça
Sığar mı susmanız sarnıçlara

Yukarıdaki birinci dizede "t" ve üçüncü dizede "s" sesi belirgin şekilde tekrar edilmiştir. Şiirde bir ahenk unsuru olarak bu şekilde bir sessiz harfin yinelenmesine ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) teşhis
B) asonans
C) seci
D) aliterasyon
E) tekrar

4. Aşağıdaki dizelerin hangisinde redif vardır?

- A) Yıllardır kaybettim o tatlı sesi
Bin ömre bedeldi bir tek nağmesi
- B) Dediler: "Gelir, sen bekle biraz
Dilinde nağmeler, bakışında naz"
- C) Savaş dedikleri, insanlığı yok eden ateştir
İnsanlık tarlasına sevgi, barış ek ve ektir
- D) Bir kum saatinde erimiş gibi
Hangi zalim oktur delen bu kalbi
- E) Dost yolları nakışlandı kanımdan
Sevdiklerim vergi keser canımdan

Yatlandırma

Dize sonlarında yazılışları ve görevleri aynı yapım veya çekim ekleri redifi oluşturur. Farklı görevdeki ekler yazılışları aynı olsa da redif değildir.

5.

I.

Gökyay'ım neylesin ıssız çağlarda
Bir ağlar bir güler, durmaz kararda
Bir başka dağ gibi sen dur dağlarda
Akşamdan sabaha gün gitsin gelsin

II.

İkiz hayaletler gibi yürüdük
Puslu aydınlıkta o bahar günü
Gece, bir tepeden seyrettik, büyük
Yıldızların suya döküldüğünü

- I. Ulamaya yer verme
II. Redife yer verme
III. Hece ölçüsüyle yazılma
IV. Çapraz uyak şemasıyla yazılma
V. Mahlasa yer verme

Yukarıdaki numaralanmış bilgilerden hangileri verilen şiirlerin ortak özelliğidir?

- A) Yalnız I
B) I. ve III.
C) Yalnız III
D) III. ve IV.
E) Yalnız V

Çözümlü Soru

6. İşte bir vazoda açmış iki gül
İşte bir saksıda eşsiz kuşkonmaz
Gülleri gördükçe gönlüm bir bülbül
Saksıya baktıkça içimde bir haz

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dizelerin tümü 6+5 duraklıdır.
B) Farklı uyak türleri kullanılmıştır.
C) Redif yoktur.
D) Uyak düzeni abab biçimindedir.
E) Yinelemeye yer verilmiştir.

Çözümlü Soru

7. Büyüdüm, işsiz kaldım, aç kaldım
Para kazanmak gerekti
Girdim insanların içine
İnsanları gördüm
Ne yârdan geçerim ne serden
Ne denizlerden ne gökyüzünden ama
Bırakmıyor son gördüğüm
Bırakmıyor geçim derdi

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Ulama yoktur.
B) Lirik şiire ait özellikler taşımaktadır.
C) İmgeli bir anlatım öncelenmiştir.
D) Halk edebiyatı geleneğiyle yazılmıştır.
E) Bir ölçü gözetilmeden yazılmıştır.

8. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde ulama yoktur?**

- A) Ne ağaç gölgesine sığınıyoruz artık
Ne şiir dizesine
B) Yâr dediğim yâd ellere yaradı
Sevdiklerim bana eremediler
C) Umut gözlerinde ölü bir bakış
Çılgılık bir bükülüş dudaklarında
D) Kalmadı sevdiğim lezzetim, tadım
Devrildi seneler bak adım adım
E) Yüzde kaşlar nasıl yakışmışsa gözlere
Dil konuşurken öyle olmalı kelimeler

9. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde kullanılan uyak çeşidi diğerlerinden farklıdır?**

- A) Kardeş sen, anne sen, baba sen, sevgi sen
Sensin bu gurbet ufkunu rengiyle süsleyen
B) Ufkun dumanlı dağları yükseldi karşıma
Üstümde bir tavan gibi alçaldı, bak, sema
C) Çağlar içimde daveti meçhul ufkların
Hasretli yolların, uzayan yolculukların
D) Artık yeter, yeter sonu gelsin bu gurbetin
Gönlümde ızdırabını duydukça hasretin
E) Ey yol hazırlığıyla sabırsızlanan gemi
Sen bari anla derdimi, üzgün düşüncemi

10. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde aliterasyona başvurulmuştur?**

- A) Bütün şehir nihayetsiz bir nur içinde
B) Çiziyor ufka batan bir güneşin heybetini
C) Düşsün düşen yaprak, solsun solan çiçek
D) Pencere min kenarına dayalı başım
E) Kapadı geçtiğim yolları sisler

1-B 2-C 3-D 4-E 5-C 6-B 7-E 8-C 9-E 10-C

1.	I. Grup	II. Grup
I.	İmge	İmale
II.	Ahenk	Yergi ve hiciv
III.	Sarma uyak	Yinelemeler
IV.	Satirik şiir	Kapalı söyleyiş
V.	Aruz ölçüsü	

Yukarıdaki I. grupta verilen terimlerden hangisi, II. grupta verilenlerden biriyle ilişkilendirilemez?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde yarım uyak kullanılmıştır?

- A) Coştu deli gönül coştu
Sevda gelip serden aştı
- B) Sevda masalları dinler çiçekler
Yeşil gözlerini öper melekler
- C) İpek gecelerine iner sel gibi
Yeşil rengi bir darbimesel gibi
- D) Hülyalara boş kadehler uzatır
Anlatır sevdaları satır satır
- E) Dalında kurudu ümidin goncaları
Bir türlü bulamadım o dörtlü yoncaları

**3. Çanta bağlı sırtını şu mağrur taşla yasla
Geçmiş hatırlatan çamdan oyulmuş tasla**

Bu dizelerde görülen uyak türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tunç uyak B) Zengin uyak
C) Tam uyak D) Yarım uyak
E) Cinaslı uyak

4. Aşağıdaki dizelerin hangisinde duraklarda belli bir kurala uyulmamıştır?

- A) Derinden derine ırmaklar ağlar
Uzaktan uzağa çoban çeşmesi
Ey suyun sesinden anlıyan bağlar
Ne söyler şu dağa çoban çeşmesi
- B) Geçti istemem gelmeni,
Yokluğunda buldum seni
Bırak vehmimde gölgeni
Gelme, artık neye yarar
- C) Yalnız senin gezdiğin bahçede açmaz çiçek
Bizim diyarımız da binbir baharı saklar
Kolumuzdan tutarak sen istersen bizi çek
İncinir düz caddede dağda gezen ayaklar
- D) Namluya dayanır yola dalarsın
Duruşun bakışın yaman be Ali
Boşuna tetiği ne kurcalarsın
Var daha ateşe zaman be Ali
- E) Kaşın kudret kalemiyle yazılmış
Güzel hecrin ile bağrım ezilmiş
Mah yüzüne çifte çifte dizilmiş
Benler midir fülül müdür hal mıdır

5. Aşağıdaki dizelerin hangisinde şiirsellik daha sınırlıdır?

- A) Ürktü insanı aşkıyla terleten kitap
Bir bağ vardı gitti Bağdat'tan öte
- B) Baharı seller götürdü boğuldu yaz
Kırıldı kristal vakitler güz kadehi
- C) Hiç unutmam bir gün geç vakit
Kapıma gelip benden kitabımı almıştın
- D) Biri çıkmış gibi boş bir mezardan
Ortalıkta ölüm sessizliği var
- E) Gözlerin orman akşamlarından kalmadır
Anlaşılmaz sözlerin var

Yaratıcılık

Şiirsel anlatımda, sanatlı bir dil kullanılır. Söz sanatlarına, mecazlı söyleyişlere, imgeye yer verilir.

6. Aşağıdaki beyitlerin hangisinde "iç uyak" kullanılmıştır?

- A) Gİtdün amma ki kodun hasret ile canı bile
İstemem sensiz olan sohbet-i yârânı bile
- B) Meyden midir bu haleti hep nâz ü fitne âdeti
Çeşm-i siyâh-ı afeti mest-i harâb-ı şivedir
- C) Aşka saldım ben beni pend almayıp bir dosttan
Hiç düşmen eylemez anı kim ettim ben bana
- D) Mükedder kılmason gerd-i küdüret çeşme-i cânı
Bilirsin âb-i rû-yi mülket-i Osmâniyüz cân
- E) Vefâ ummaz cefâdan yüz çevürmez Bâki âşıkdur
Niyâz itmek ana cânâ yaraşur sana istiğnâ

İç uyak, dize ortasında bulunan uyak çeşididir. Özellikle Divan şiirinde gazel şiir biçiminde yaygın olarak görülmektedir. Bazı gazellerin matladan (ilk beyit) sonra gelen beyitlerinde mısralar ortalarından bölünecek şekilde kafiyelenir. Bu durumda gazelde iç kafiye belirgin şekilde ortaya çıkar.

7. Ben mi çıldırmışım, sen mi delirdin
Yalvaran sesimden bu kaçış neye

Yukarıdaki dizelerin devamı olarak

- I. git, dediğim zaman
- II. gel şimdi de
- III. inan bu efsaneye
- IV. koşar gelirdin

sözlerinin tümü kullanılarak çapraz kafiye düzeninde anlamlı bir dördlük oluşturulursa numaralanmış sözlerin sıralanışı aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) II. ve IV. - I. ve III.
- B) I. ve IV. - II. ve III.
- C) II. ve III. - I. ve IV.
- D) I. ve IV. - III. ve II.
- E) III. ve I. - IV. ve II.

8. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tunç uyak kullanılmıştır?

- A) Ruhum serinleyecek, hiç kalmayacak tasam
O zalim yüreğini bir kere parçalasam
- B) O coşkun gençliğimi bütün yoluna verdim
Git, kanlı gözlerimde ateşlenmesin derdim
- C) Gönlüm ölgün, ben gönlümden ölgünüm
Yakıyor, zehirliyor beni her geçen günüm
- D) Yine duman kapladı zindanımda her yeri
Nerdesiniz ey sabah ve akşam güneşleri
- E) Duvarlara çarparak çırpınan bir kuş gibi
Çoruh, dağlar içinde akamaz olmuş gibi

9. Sen raksına dalarken için titrer derinden
Çiçekli bir sahnede bir beyaz kelebeğin
Bizim de kalbimizi kımıldatır yerinden
Toprağa diz vuruşu dağ gibi bir zeybeğin

Bu dördlükte redif olan sesler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) "den" ve "in"
- B) "inden" ve "ğın"
- C) "nden" ve "in"
- D) "rinden" ve "in"
- E) "den" ve "beğin"

10. Aşağıdakilerden hangisi şiirde ahengi sağlayan unsurlardan biri **değildir**?

- A) Ölçü
- B) Kafiye
- C) Redif
- D) Mahlas
- E) Asonans

1-C 2-A 3-B 4-B 5-C 6-B 7-B 8-C 9-A 10-D

1.

I.

Veysel der ismini koymam dilimden
Ayrı düştüm vatanımdan ilimden
Kuş olsan da kurtulmazdın elimden
Eğer görse idim göz ile seni

II.

Senden boşalan bağıma göz yaşları dolmuş
Gördüm ki, yazın bastığımız otları solmuş
Son demde bu mevsim gibi benzim de kül olmuş
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda verilen şiirlerin ikisi için de söylenebilir?

- A) Mahlasa yer verilmiştir.
- B) Yinelemelere yer verilmiştir.
- C) Redife yer verilmiştir.
- D) Çapraz uyak düzenine sahiptir.
- E) 4+4+3 duraklı hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Şairlerin, şiirlerinde kullandıkları ikinci adlara, takma adlarına "mahlas" denir. Divan şiirinde ve Halk şiirinde yaygın biçimde kullanılmıştır. Âşık edebiyatında âşıkların son dörtlükte mahlaslarına yer vermelerine "taşıırma" ismi verilmektedir.

2. Aşağıda verilen dizelerin hangisinde uyak (kafiye) yoktur?

- A) Bahtın kadehime döktüğü şarap
Her sabah alımdan öper ızdırıp
- B) Sana ufuklar "Gel" diye bağıırır
Seni gürl sesiyle hayat çağırır
- C) Yıllar geçip zaman dolsa da
Aşkın arzuları beni boşsa da
- D) Gölgede neşenin rüzgârı eser
Baharı olmayan bir kışa benzer
- E) Doldurur hiç durmadan uzattığı bu tası
Gül, ey bir âna sığımış ebediyet rüyası

3. Divan şiiri geleneği ile ilgili olarak

- I. Nazım birimi olarak sadece beyit kullanılmıştır.
- II. Şairler, ortak şiir biçimlerinde şiir yazmışlardır.
- III. Daha çok, zengin uyak kullanılmıştır.
- IV. Aruz ölçüsü kullanılmıştır.
- V. Sanatlı bir söyleyiş önemsenmiştir.

yukarıdakilerden hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) I. ve II.
- C) Yalnız III
- D) III. ve IV.
- E) Yalnız V

4. Doğrultmak istersem kırılır dallar

Sınadım zamana sığmadı yıllar
Bu dikenli yollar bu taşlı yollar
Beni benden beni senden ayırır

Bu dördünlüğün uyak türü ve uyak örgüsü aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Yarım uyak - sarma uyak örgüsü
- B) Yarım uyak - çapraz uyak örgüsü
- C) Tam uyak - düz uyak örgüsü
- D) Yarım uyak - düz uyak örgüsü
- E) Zengin uyak - sarma uyak örgüsü

**5. Dünyaya veda ettik, atıldık doludizgin
En son koşumuzdur bu, asırlarca bilinsin
Bir bir açılırken göğe, son defa yarıştık
Allah'a giden yolda meleklerle karıştık**

Bu dizelerde, aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Didaktik
- B) Epik
- C) Dramatik
- D) Satirik
- E) Pastoral

6. Nevâ-yı neydir esen bâd câm-ı meydır gül
Çemende eşk ile sahbâ misal-i cû dökülür
- Makam-ı pîr-i mugandan akarken âb-ı hayat
Cihanda tâli'e bîhude âb-ı rû dökülür
- Hazan da erse Kemâl el çeker mi cânândan
Lebinden ol mehe imâ-yı arzû dökülür
- Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**
- A) Nazım birimi beyittir.
B) Her beyitte dizeler kendi içinde uyaklıdır.
C) Uyak ve rediften yararlanılmıştır.
D) Yabancı dilden geçen sözcüklerle ağır bir dil kullanılmıştır.
E) Divan şiiri geleneğiyle oluşturulmuştur.

7. Bir kuş görsem sen gelirsın aklıma
Bir düş görsem sen gelirsın aklıma
- Bu dizelerde görülen uyak türü aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) Zengin uyak
B) Tunç uyak
C) Yarım uyak
D) Tam uyak
E) Cinaslı uyak

8. **Aşağıdaki beyitlerin hangisinde redif vardır?**
- A) Bu gece kavaklar daha uzun
Yıldızlarını yitirmiş, mahzun
- B) Ben kimim, padişahın kızı kim
Ninemin dizinde dinlediğim
- C) Bulut, küçülse de biraz biraz
Dört çizgili pencereye sığmaz
- D) Bir gölge kadar titrek, uçuk, sapsarı mevsim
Mevsim gibi külrengi, soluk, gölgeli hissim
- E) Sen, sonbaharla gelen düş rüzgârı
İçimde ak güvercin kanatları

9. I. Allah bir, vatan bir, bayrak bir beden
Yanlış yola sapmayalım bilmeden
- II. Doğan her bebeğin hakkı var bende
Öğütülen benim her değirmende
- III. Savurdum, eledim, seçtim zamanı
Yaprak yaprak tel tel açtım zamanı
- IV. Düştü can evime dördüncü cemre
Dört yüz seksen beş gün çekti bir sene
- V. Saatler ya geri, ya hep ileri
Kıran yok hileli terazileri

Yukarıdaki dizelerin hangilerinde yarım uyağa yer verilmiştir?

- A) I. ve III.   B) Yalnız II   C) III. ve IV.
D) IV. ve V.   E) Yalnız V

Çözümlü Soru

10. Ufuk... Ufuk... Upuzun deniz olsun, göl olsun
Gözlerimi dikince kanarak indireyim

Yukarıdaki dizelerin devamı olarak

- I. alevden bir çöl olsun
II. içime sindireyim
III. ufuk... Ufuk... İsterse
IV. doğan, batan günleri

sözlerinin tümü kullanılarak sarma kafiye düzeninde anlamlı bir dörtlük oluşturulursa numaralanmış sözlerin sıralanışı aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) III. ve IV. - II. ve I.
B) II. ve IV. - III. ve I.
C) IV. ve II. - III. ve I.
D) II. ve I. - III. ve IV.
E) IV. ve II. - I. ve III.

1-C 2-C 3-A 4-D 5-B 6-B 7-C 8-E 9-C 10-C

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde farklı bir uyak kullanılmıştır?

- A) Hiç haber çıkmadı on pazar
Beklerim saatler yıl kadar uzar
- B) Yurdumda bir evlik toprak isterim
Orada bir ömür kalmak isterim
- C) Bahçende bütün ömrümüzün gölgesi vardır
Pek neşeli günler ki bugün hatıralardır
- D) Saat isyan etti, takvim kudurdu
Hasret hançerini bağrıma vurdu
- E) Hayal mermerinde hatıram donmuş
Asırlar öncesi duvara konuşmuş

2. Bilir misin hancı, bugüne kadar
Hanından kaç yolcu çıktı bu yola
Sıladan gurbete giden yolcular
Kaç damla gözyaşı döktü bu yola

Bu dörtlüğün uyak türü ve uyak örgüsü aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Zengin, tam uyak - çapraz uyak örgüsü
- B) Tam, yarım uyak - çapraz uyak örgüsü
- C) Yarım uyak - sarma uyak örgüsü
- D) Tam uyak - sarma uyak örgüsü
- E) Zengin, yarım uyak - düz uyak örgüsü

3. I. Satirik şiir - eleştirel tutum
II. Epik şiir - destansı söyleyiş
III. Pastoral şiir - mesaj verme amacı gütmeye
IV. Lirik şiir - coşkulu, duygusal anlatım
V. Didaktik şiir - doğa betimlemeleri

Yukarıdaki numaralanmış şiir türlerinin karşısındaki özelliklerden hangilerinin yeri değiştirilirse eşleştirme yanlışlığı giderilmiş olur?

- A) I. ve III.   B) II. ve III.   C) II. ve IV.
- D) III. ve V.   E) IV. ve V.

4. I. Hayal bana yakın, yar bana uzak
II. Sevdası başıma dolandır gitmez
III. Aşkına düşeli yar bana uzak
IV. Yüz bin öğüt versen biri kâr etmez

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sadece IV. dizede ulama vardır.
- B) Duraklarda belirli bir kurala uyulmuştur.
- C) Redif kullanılmamıştır.
- D) Yarım uyak kullanılmıştır.
- E) Lirik şiir türüne ait özellik taşımaktadır.

5. Bilmiyorum varlığım alevden bir gölge mi
Niçin sürükler beni, bilmiyorum bu gemi

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi kullanılmıştır?

- A) Tunç uyak   B) Redif
- C) Yarım uyak   D) Tam uyak
- E) Cinaslı uyak

6. Karac'oğlan der ki kondum göçülmez
Acıdır ecel şerbeti içilmez
Üç derdim var birbirinden seçilmez
Bir ayrılık, bir yoksulluk, bir ölüm

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yarım uyak kullanılmıştır.
- B) Her dize bir cümle durumundadır.
- C) Çapraz uyak düzeniyle yazılmıştır.
- D) Rediften yararlanılmıştır.
- E) Tapşırma geleneğinden yararlanılmıştır.

7. Aşağıdaki dörtlüklerin hangisi, mani tipi uyak örgüsüyle oluşturulmuştur?

- A) Bağından her güzel bir gül seçerdi
Bundan mı sarardın soldun, ey gönül
Kadınlar geçerdi, kızlar geçerdi
Bir zaman aşk için yoldun, ey gönül
- B) Dışarda fırtına, uğultu, tipi
Odada sessizlik tutulur gibi
İşte o da geldi, evin sahibi
Oturduk, eskiden konuştuğumuz biraz
- C) Ayaklar, çeşit çeşit kunduralar içinde
Ayaklar, yarı çıplak, paçavralar içinde
Ayaklar, odalarda, bir çift yavru güvercin
Tutup avuca almak, okşayıp öpmek için
- D) Biraz düşündüm de derinden
Ben nasıl unutturum dünleri
Niye zinden ediyorum günleri
Zevk de almalı aşkın kederinden
- E) Bilmem kime yahut neye uyduk gittik
Gâhi meye gâhi neye uyduk gittik
Erbâb-ı zekâ riyayı mezhep bildi
Bizler dili divâneye uyduk gittik

8. Yandıkça onun gölgesi altında alınlar
Her gün yeni illerde ilerledi akınlar

Aşağıdakilerin hangisinde kullanılan uyak türü yukarıda verilen beyittekinden farklıdır?

- A) Doğmuştur o bayrak güneşin doğduğu yerden
Gözler açılırken ve şafaklar uyanırken
- B) Her duygudan üstündür onun sevgisi bizde
Bir sönmez ateştir o, yanar benliğimizde
- C) Artık neden sesin acı, veznin kırık deme
Birlikte şimdi ağlıyalım gel, bu mateme
- D) Bigâneyim doğan aya yahut batan güne
İnsanlar ortasında fakat yalnızım yine
- E) Hâlâ nasıl durur, deme, bak göçtü sırtına
Gök kubbesiyle, bir gece, dünya denen bina

9. Yeşil çamlar altında uyuyor şimdi ada
Şimdi kıvıldamıyor zaman bile yerinden
Ve apaçık gözlerin en derin bir rüyada
Ve güneş pırıl pırıl akıyor gözlerinden

Bilsen duracak gibi nasıl yavaş vurmada
Kalbin öyle muntazam, kalbin öyle derinden
Yüzünü ipek bir tül gibi saran terinden
Güneşi yudum yudum içtiğim şu lahzada

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Halk şiiri geleneğine bağlı kalınmış, her iki dörtlükte çapraz uyak düzeni kullanılmıştır.
- B) "güneş pırıl pırıl akıyor gözlerinden" sözünü imgeye başvurulmuştur.
- C) Ölçü, uyak ve redifle ahenk sağlanmıştır.
- D) "Sevgili" karşısında hissedilen bireysel duygular dile getirilmiştir.
- E) Yaşanılanlar, şiire özgü düşsel bir gerçeklikle belirtilmiştir.

10. Aşağıdaki beyitlerin hangisinde redif ve zengin kafiye vardır?

- A) Bu yıldızından alevler taşan resim
Bakıp bakıp bana mahzunlaşan resim
- B) Düşünce yollara köy köy, konak konak
Derinleşen uçurumlardan korkarak
- C) Yüreğim her zamanki gibi isyanda
Bana hiç mi yer yok o dünyanda
- D) Önümde şarkın o kar yüklü damları
Beyaz ufuklara karşıydı camları
- E) "Çakırcalım!" diye başlardı türküler
Güneş batınca yavaşlardı türküler

1-A 2-B 3-D 4-C 5-A 6-C 7-E 8-C 9-A 10-C

1. Şükrâne senin yoluna bin cân ola bir gün
Kim hazretine ermeğe imkân ola bir gün

Aşkın yoluna ok gibi can doğruluk eyler
Tâ kaşlarının yayına kurbân ola bir gün

O zülf-i perîşan bana görsen neler eyler
Demez bana kim gönlü perîşân ola bir gün

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nazım birimi beyittir.
B) Aruz ölçüsü kullanılmıştır.
C) Divan edebiyatı geleneğiyle yazılmıştır.
D) Cinaslı uyağa yer verilmiştir.
E) Uyak düzeni aa ba ca şeklindedir.

2. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde ek durumunda redif vardır?**

- A) Ayıran bir gün kavuşturacak bizi
Ve içimde sevgilerin en temizini
- B) Akşam ne serin, bak hele günler ne kısaldı
Ömrümde bu mevsim gibi kaç yaz daha kaldı
- C) Yaslanmış, altında ipek bir sedir
Bir kız ki ay ondan beyaz değildir
- D) Siz, ağaçlar, elbet beni bildiniz
Ey çamlar, köknarlar, ey yeşil deniz
- E) Sıcak bir yaz akşamında olabilir
Sarı bir güz akşamında olabilir

Dize sonlarında yazılışları aynı olan ama görevleri farklı olan bazı ses benzerliklerine dikkat etmek gerekir. Bunlardan biri “-î” iyelik eki ile “-i” durum ekidir. “-i” durum eki alan sözcük “ney” sorusuna cevap verirken “-î” iyelik eki alan sözcük isim tamlamasının tamlananı durumunda ya da başına “onun” getirilebilecek bir kullanımdadır.

3. Kırığım, içimden çıkmaz bu acı
Gün oldu başıma hasretin tacı

Yukarıdaki dizelerin devamı olarak

- I. asıl ağacı
II. düşündüğüm zaman
III. içimi yalnızlık
IV. bürür bir dalım

sözlerinin tümü kullanılarak düz kafiye düzeninde anlamlı bir dörtlük oluşturulursa numaralanmış sözlerin sıralanışı aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) II. ve IV. - I. ve III.
B) III. ve I. - II. ve IV.
C) IV. ve II. - III. ve I.
D) II. ve I. - III. ve IV.
E) IV. ve II. - I. ve III.

4. Beyhûde sürükler seni boş yollara hırsın
Beyhûde koşar, hırpalanır, parçalanırsın

Aşağıdakilerin hangisinde kullanılan uyak türü yukarıda verilen beyittekiyle aynıdır?

- A) İnerken çiçekli bir uçuruma
Çıplak kollarına hasret boynuma
- B) Uğrunda bütün terk ederek zevki, huzuru
Koşmuşlar o gittikçe kaçan gölgeye doğru
- C) İnce bir iz bırakır yere sızdıka kanlar
Seni bulur izinden ıslığını duyanlar
- D) Bir sarsıntı... Uyandım uzun süren uykudan
Geçiyordu araba yola benzer bir sudan
- E) Hasretle çıkıyorken dağdan yokuş yukarı
Bak, kurtulan yurdunun taşları, toprakları

TEST-1 Soru-1

1. Şiirler konularına göre şu şekilde çeşitlenir:
  1. **Lirik Şiir:** Duygu ve düşünceleri coşkulu bir dille anlatan şiirlerdir.
  2. **Pastoral Şiir:** Çoban ve kır yaşamını, doğa güzelliklerini anlatan şiirlere pastoral şiir denir. Pastoral şiirin iki biçimi vardır:

İdil: Bir ozanın ya da çobanın ağzından yazılıp kır yaşamının çekiciliğini, güzelliğini anlatan çobanlı aşkı yansıtan kısa şiirlere denir.

Eglog: Birkaç çobanın karşılıklı konuşmaları yoluyla oluşturulan, aşk, kır yaşamı üzerine duygu ve düşüncelerini yansıtan pastoral şiirlere denir.
  3. **Epik Şiir:** Epik sözcüğü, Yunancada destan anlamındaki "epope"den gelmektedir. Epik şiirlerde yiğitlik, kahramanlık, savaş temaları işlenir.
  4. **Didaktik Şiir:** Belli bir düşünceyi aşlamak ya da belli bir konuda öğüt, bilgi vermek, ahlaki bir ders çıkarmak amacıyla öğretici nitelikte yazılan, duygu yönü zayıf şiir türüdür.
  5. **Satirik Şiir:** Eleştirici bir anlatımı olan şiirlerdir. Bir kişi, olay, durum, içneleyici sözlerle, alaylı ifadelerle eleştirilir.
  6. **Dramatik Şiir:** Tiyatroda kullanılan şiir türüdür. Eski Yunan edebiyatında ve klasik akımda trajedi ve komedi tiyatro eserlerinde görülür.

Verilen dörtlükte yaşamla ilgili bir öğüt verildiğinden "didaktik" şiir türüne ait özellikler ağır basmaktadır.

Cevap C

TEST-1 Soru-2

2. Dize sonlarındaki yazılışları ve okunuşlarıyla anlamları ve görevleri aynı kelimelerin, eklerin benzerliğine "redif" denir. Kafiye, dize sonunda redif varsa rediften önceki ses benzerliğinde aranır. Dize sonlarındaki yazılışları ve okunuşları aynı, anlamları ve görevleri farklı kelimelerin, eklerin benzerliğine "kafiye" (uyak) denir.
  1. **Yarım Kafiye:** Tek ses benzerliğine dayanan kafiye türüdür.
  2. **Tam Kafiye:** İki ses benzerliğine dayanan kafiye türüdür.

3. **Zengin Kafiye:** Üç ya da daha çok ses benzerliğine dayanan kafiye türüdür.

4. **Tunç Kafiye:** Ses benzeşmesinin üç veya üçten fazla olan, dize sonundaki kelimenin diğer dizedeki kelimenin içinde aynen geçtiği kafiye türüdür.

5. **Cinaslı Kafiye:** Anlamları ayrı fakat yazılış ve okunuşları aynı olan kelime ve kelime gruplarının mısra sonunda tekrarı ile oluşan kafiye türüdür.

A seçeneğinde (bırak-arak / ak-arak) "ak" sesleri tam uyak, "arak" sesleri rediftir.

C seçeneğinde (hülya-ya / rüya-ya) "ya" sesleri tam uyak, ikinci "ya" sesleri rediftir.

D seçeneğinde (bil-eyim" / gül-eyim) "i" sesleri yarım uyak, "eyim" sesleri rediftir.

E seçeneğinde (adamlar çıkmıyor / damlar) "damlar" sesleri zengin (tunç) uyaktır, redif yoktur.

B seçeneğinde (usan-madan / kavuş-madan) ses benzerliği olan "madan" sesleri aynı görevli ektir yani rediftir, başka ses benzerliği de olmadığından dizelerde uyak söz konusu değildir.

Cevap B

TEST-1 Soru-9

3. **Cinaslı uyak,** anlamları ayrı fakat yazılış ve okunuşları aynı olan kelime ve kelime gruplarının mısra sonunda tekrarı ile oluşan uyaktır. C seçeneğinde verilen "Boştur o tasavvurlar, o hülyalar, o zanlar / Senden daha evvel, nice âşıklar, ozanlar" dizelerinde "o zanlar" sözüyle "ozanlar" sözcüğü; okunuşu aynı, anlamları farklı olduğu için cinaslı uyağı oluşturmaktadır.

Cevap C

TEST-2 Soru-1

4. IV numaralı dizelerin sonunda bulunan "ezilmez" ve "muazzez" sözcüklerinde "ez" sesleri ortaktır. Aynı görevde olan bir ses benzerliği özelliği taşımadıklarından bu sesler "tam uyak"tır.

V numaralı dizelerin sonundaki "sen" ve cephen" sözcüklerinde "en" sesleri ortaktır. Aynı görevde olan bir ses benzerliği özelliği taşımadıklarından bu sesler "tam uyak"tır.

Cevap E

TEST-2 Soru-4

5. **İmge**; şiirde şairin, gerçekliğin dışında dış dünya ile gözlemlerini kendi zihninde yeni bir forma sokarak düş dünyasında oluşturduğu tasarımlardır. A seçeneğinde "Kaç güneş çırpındı kanlar içinde", C seçeneğinde "Hep gül yangını ve bahar sıtası ufuk", D seçeneğinde "ümitsiz avı bin sonsuzluğun", E seçeneğinde "Kalbim ki bir uzak hayale ağlar" sözünde imge vardır. B seçeneğinde imge yoktur.

Cevap B

TEST-2 Soru-7

6. Bir sanat anlayışının temel özelliklerinin kabul edilip, benimsenip gelecek kuşaklara aktarılması o sanat anlayışını "geleneksel" hâle getirir. Türk edebiyatında temel nitelikleri bakımından bir sınıflandırma yapacak olursak üç temel "şiir geleneği"nden söz edilebilir: 1. Halk Şiiri Geleneği, 2. Divan Şiiri Geleneği, 3. Modern Şiir Geleneği
- D seçeneğindeki "Çok yığıdı sen caydırdın ahdından / Çok güzele ah çekirdin bahtından" dizeleri 4+4+3=11'li hece ölçüsüyle yazıldığından "**halk şiiri geleneği**"yle yazılmıştır.
- Diğer seçeneklerdeki dizelerde hece sayısı birbirinden farklı olduğundan serbest ölçüyle yazılmıştır, dolayısıyla "**modern şiir geleneği**"yle oluşturulmuşlardır."

Cevap D

TEST-3 Soru-5

7. I. dizelerde, "küçük otların" sözünde II. dizelerde "yokluğunun ardından" sözünde ulama vardır. İkisi de 14'lü hece ölçüsüyle yazılmıştır.
- I. dizelerde doğa sevgisi, II. dizelerde ayrılık ve mutsuzluk teması vardır.
- İkisinde de mahlas (şairin takma adı) yoktur.
- I. dizelerde nazım birimi dördlük, II. dizelerde ise benttir.

Cevap E

TEST-4 Soru-6

8. Dizelerin tümü 6+5 duraklıdır. [**İ**(1)-**te**(2) **bir**(3) **va**(4)-**zo**(5) -**da**(6) / **aç**(1)-**mış**(2) **i**(3)-**ki**(4) **gül**(5)]
- Dize sonlarındaki ses benzerlikleri (**ül ve az**) aynı görevde ek veya sözcük olmadığından bu dizelerde redif yoktur, iki ses benzerliği bulunduğundan tam uyak vardır. "**İşte**" sözcükleri yineleme olarak kullanılmıştır. Sadece tam uyak kullanıldığından farklı türde uyalara yer verilmemiştir.

Cevap B

TEST-4 Soru-7

9. Verilen dizelerde ünsüzle biten bir sözcükten sonra ünlüyle başlayan birden fazla sözcük geldiği için ulama vardır. (insanlar içine)
- Geçim derdinden söz edildiği için lirik şiir özelliği taşımamaktadır.
- Serbest ölçüyle yazıldığından halk şiiri geleneğiyle yazıldığı söylenemez.
- Söyleyiş kapalı ve sanatlı olmadığından imge öncelenmemiştir.
- Dizelerdeki hece sayısı eşit olmadığından bir ölçüyle yazıldığı söylenemez. Dolayısıyla verilen dizelerle ilgili olarak E seçeneğindeki "Bir ölçü gözetilmeden yazılmıştır." yargısı söylenebilir.

Cevap E

TEST-6 Soru-10

10. Sarma uyak örgüsü "abba" şeklindedir. İlk iki dizenin "abxx" şeklinde olduğu düşünülürse dizeler şöyle tamamlanmalıdır:
- "**Doğan, batan günleri içime sindireyim**"
- "**Ufuk... Ufuk... İsterse alevden bir çöl olsun**"

Cevap C

3. ÜNİTE

EDEBÎ SANATLAR

Bu ünite de ne var?

- Teşbih, İstiare, Mecazımürsel, Teşhis, İntak, Tezat
- Mübalağa, Kinaye, Tevriye, Cinas, Hüsnütalil, Seci
- Tecahülüarif, Tariz, Tekrir, Tenasüp, Telmih...